

Diari Oficial
del
Consell General

Núm. 6/1999 - 37 pàgines
Sessió Ordinària del dia 16 de juny de 1999

El dia 16 de juny de 1999, dimecres, es reuneix a la Casa de la Vall el M. I. Consell General, en Sessió Ordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm. 20/1999, que és el següent:

Punt Únic: Debat sobre l'orientació política global del Govern.

Un cop oberta la sessió, sota la presidència dels M. I. Srs. Francesc Areny Casal i Miquel Àlvarez Marfany, síndic general i subsíndic general, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

M. I. Sr. Francesc Bonet Casas
M. I. Sr. Narcís Casal de Fonsdeviela
M. I. Sr. Josep Dallerès Codina
M. I. Sr. Simó Duró Coma
M. I. Sra. M. Rosa Ferrer Obiols
M. I. Sr. Agustí Marfany Puyoles
M. I. Sr. Jaume Martí Mandicó
M. I. Sr. Antoni Martí Petit
M. I. Sr. Vicenç Mateu Zamora
M. I. Sr. Francesc Mora Sagués
M. I. Sr. Josep Àngel Mortés Pons
M. I. Sr. Enric Palmitjavila Ribó
M. I. Sr. Marc Pintat Forné
M. I. Sr. Jordi Serra Malleu

M. I. Sr. Enric Tarrado Vives
M. I. Sr. Joan Tomàs Roca
M. I. Sr. Joan Verdú Marquilló
M. I. Sr. Vicenç Alay Ferrer
M. I. Sr. Miquel Alís Font
M. I. Sr. Miquel Àlvarez Marfany
M. I. Sr. Guillem Areny Argelich
M. I. Sr. Francesc Areny Casal
M. I. Sr. Josep Areny Fité
M. I. Sr. Modest Baró Moles
M. I. Sr. Ladislau Baró Solà
M. I. Sr. Jaume Bartumeu Cassany

El M. I. Sr. Síndic General ha excusat l'absència dels M. I. Srs. Miquel Casal Casal i Jordi Torres Alís.

També hi és present el M. I. Sr. Marc Forné Molné, cap de Govern, acompanyat dels M. I. Srs. Estanislau Sangrà Cardona, ministre de la Presidència i Interior; Albert Pintat Santolària, ministre de Relacions Exteriors; Susagna Arasanç Serra, ministra de Finances; Enric Casadevall Medrano, ministre d'Economia; Càndid Naudi Mora, ministre d'Ordenament Territorial, i Pere Cervós Cardona, ministre d'Educació, Joventut i Esports.

Assisteix també a la sessió el Sr. Carles Santacreu Coma, secretari general del Consell General.

(El Sr. Josep Àngel Mortés, secretari de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)

(Són les 10.20h)

El M. I. Sr. Síndic General:

Gràcies.

Passem, doncs, directament al punt únic de l'ordre del dia.

Té la paraula el Sr. cap de Govern per fer la presentació del seu discurs.

Sr. cap de Govern teniu la paraula.

El M. I. Sr. Cap de Govern:

Moltes gràcies Sr. síndic.

Prèviament, permeti'm excusar l'absència de tres ministres compromesos, abans de la data de fixació d'aquest debat en activitats fora d'Andorra -algun d'ells hi serà demà-, haguessin volgut ser-hi tots... i ho lamento.

Molt Il·lustres senyors, Molt Il·lustre senyora, al moment de presentar-nos davant d'aquest Consell General i del país per exposar les línies principals de l'orientació política del Govern, ja hem exhaurit la meitat de la legislatura. Entrem, doncs, en la fase que haurà de ser més productiva en realitzacions públiques i en propostes legislatives.

Cada any apareixen alguns requeriments diferents per a l'acció política. La feina d'anar configurant el futur del país passa per una definició de les prioritats en les iniciatives a emprendre i, sovint, les prioritats s'han de valorar de manera diferent, segons circumstàncies internes o externes.

Assistim, darrerament, al fet que al marge de les ideologies més dogmàtiques, a la vella Europa, els programes proposats des d'opcions socialdemòcrates d'alguns països, d'alguns grans estats, són compartits per governs de caire més de centre o més de dreta, mentre que mostren discrepàncies altres governs de la mateixa família política. A l'hora de buscar diferències, resulta cada dia més clar que aquestes només es troben en les prioritats de cada opció, i en els mitjans que hom vol disposar per arribar-hi. No és gran cosa més que un calendari d'allò que hom voldria fer, i la determinació realista del que es pot arribar a fer de manera raonable, i sense cap salt al buit.

A Andorra, el meu Govern i el Grup Parlamentari Liberal apliquem el mandat electoral, rebut ara fa dos anys, i l'executarem durant una legislatura sencera... com a mínim.

La part essencial del discurs de fa un any, i bona part del debat que el va seguir giraven al voltant de les relacions amb l'entorn europeu, i dels problemes immediats que vam començar a resoldre, i que estem resolent enguany. Cada dia, llavors, es va dir -i que es deia moltes vegades en aquesta Cambra- que

s'havia de fer una profunda reflexió que partia de la constatació dels avantatges que Andorra havia rebut, rep i rebrà, pel fet de trobar-se en la zona del món amb les millors perspectives d'estabilitat i de prosperitat.

Tot el seu contingut -d'aquell debat i d'aquell discurs d'idees- és perfectament vàlid perquè contenia una reflexió que anava més enllà d'aquest any i, fins i tot, de la present legislatura abarçant tota la propera.

A les acaballes d'aquest any i entre els dos debats, Europa ha patit un altre cop la sotragada del que, fins ara, és el darrer capítol de la inestabilitat balcànica. Malgrat totes les amenaces que ha fet planejar sobre la pau general, sembla que ara s'arriba a un començament de solució. Hi ha hagut molta devastació i ara caldrà un gran esforç de reconstrucció que, de ben segur, repercutirà en les economies occidentals.

M'hi refereixo en aquest context nostre per remarcar que, malgrat tots els drames humans dels morts i dels desplaçaments, dels bombardeigs i de la crisi política amb un incipient retorn a l'antiga guerra freda entre els blocs, el món occidental s'ha mantingut unit i sembla prou preparat per poder suportar el cost de la postguerra, que serà molt més gran que el de la guerra mateixa. L'acabament del conflicte confirma, doncs, unes perspectives d'estabilitat europea que és bàsica per a la nostra economia en fase de creixement.

El resum de les idees que vaig exposar en aquesta sala fa un any, consisteix a dir que no hi haurà res d'Europa que ens pugui ser indiferent, i que si volem seguir gaudint del que els nostres veïns europeus ens aporten, ens haurem de seguir posant a la seva alçada en tot el que ens ho permeti la nostra dimensió i les especials característiques demogràfiques i de creixement del nostre país. En sabrem sortir guanyadors, si ho sabem fer a la nostra mesura i al ritme que convé per a la nostra economia i per a la salut de les nostres institucions.

Precisament, i malgrat la cruesa dels debats que ha comportat, la solució del problema principal amb l'exterior mitjançant les lleis sobre les matèries sensibles, ha donat i seguirà donant tot un seguit de fruits positius en forma de cooperació amb Espanya i França, i també amb la Unió Europea. Els acords de tota mena s'aniran ratificant i afegint als que ja són una realitat. Tenim, ara, tots els instruments i la receptivitat que requereix un tracte de bon veïnatge i una relació d'interessos comuns humans i materials cada dia més gran i amb implicacions encreuades.

El Govern confirma i seguirà demostrant la voluntat indefugible de trobar vies de cooperació entre tots els membres d'aquesta Cambra, per tal que hom pugui

anar a Brussel·les amb una sola veu, a negociar. A negociar amb esperança i amb confiança, certament. Esperança que la mateixa Unió Europea refermi la seva consolidació i les seves obertures. I que tot l'esforç que Andorra ha fet i que, en canvi... en canvi, encara s'ha de fer a molts altres llocs de la mateixa Europa, sigui valorat en la mesura que es mereix. La confiança, també, en reivindicar un tracte just, que tingui en compte la nostra història de comunitat europea mil·lenària i de present solidari amb tants ciutadans dels estats europeus, que viuen amb nosaltres i ens ajuden a engrandir l'Andorra de tots.

En línia, doncs, amb el nostre programa electoral, amb el discurs d'investidura, i amb el que vaig fer ara fa un any, hem de posar tota l'èmfasi en els projectes tant de lleis com d'obres públiques, tant de decisions estratègiques del Govern com de les empreses estatals. I l'hi hem de posar sota una visió global del país i de la vida que s'hi pot fer.

A les lleis de desenvolupament del títol II de la Constitució, que ja han estat publicades -entre altres la modificació del Codi de procediment penal, la Jurisdicció de menors, la modificació del Tribunal Constitucional- s'hi afegirà aviat la Llei d'immigració i de la Borsa del Treball.

Hem d'aplicar... hem aplicat -perdoneu- les previsions de la Llei del notariat publicant el Reglament, fent el concurs oposició, proveint els càrrecs i facilitant la posada en funcionament de l'Arxiu General de Protocols, i el Registre Central de Darreres Voluntats.

El Ministeri d'Interior està treballant, entre d'altres, en els convenis trilaterals amb Espanya i França, junt amb el d'Exteriors, en el Conveni amb el Regne del Marroc, també, sobre persones detingudes, en el Conveni europeu d'extradició, i l'adequació i incidència de la Carta social europea a la legislació andorrana.

Ja hem començat i avançat molt en el camí de la mobilitat. Els estudis sobre els sistemes de transport en comú a les valls centrals i perifèriques estan arribant al seu final, i aviat caldrà prendre decisions. Ho farem donant prioritat a la qualitat de vida dels que viuen i treballen al país, i dels que hi vénen a gaudir de tot el que hi troben. Sense deixar de fer les millores imprescindibles en la xarxa viària, el que cal és invertir l'ordre de les prioritats en mobilitat, en circulació. Malgrat que fins ara podia semblar que no hi havia alternativa al transport individual interior, ara és clar que les alternatives hi són, i han aparegut de la mà de la indústria del transport a les estacions d'esquí, precisament, i a les ciutats saturades.

Aquesta és una opció de societat i de futur que encara pot semblar, per alguns, una quimera. Però l'experiència de grans àrees urbanes modernes és, fins i tot, paradoxal. Quan pensaven que havien resolt tots els seus problemes amb inversions enormes en rondes, en perifèrics i en accessos transversals, s'han hagut d'adonar que han assolit un efecte una mica pervers: de fet, la gent s'ha anat abocant, encara més, al vehicle individual, malbaratant les inversions que, també, s'han fet en transport comú -en el metro, etc.

Cal, doncs, -això sí- una política de coordinació entre el Govern i els comuns de totes les valls, de les més congestionades i de les que estan afectades per la congestió de les baixes, que permeti l'ús òptim dels carrers, donant prioritat als serveis públics. Hi ha una feina amb els aparcaments i amb la coordinació de la seva política.

En la part més essencial de l'àrea d'ordenament territorial cal definir el marc legal que permeti planificar i gestionar el desenvolupament urbanístic d'Andorra, i realitzar els plans d'ordenament del territori.

Tal com diu el Pla d'acció nacional d'entorn i salut -del qual en parlarem bastant en aquest dia-, els principals objectius de l'ordenació del territori són un desenvolupament socioeconòmic equilibrat: la millora de la qualitat de vida, la utilització racional del territori amb una gestió responsable dels recursos naturals i la protecció del medi ambient. En aquest sentit, cal estudiar i avaluar les possibilitats de desenvolupament que potenciïn i millorin els nuclis urbans... sobretot els nuclis urbans ja establerts, establint criteris de localització d'infraestructures, instal·lacions i equipaments, i altres activitats i usos del sòl de manera equilibrada, tot protegint l'entorn natural, el patrimoni històricoartístic i cultural i prevenint riscos d'origen natural o humà. Aquests objectius han de partir del principi d'utilitat pública i funció social atribuïbles al sòl -ja ho diu la Constitució referint-se a la propietat i a la seva funció social.

Els criteris d'ordenació i desenvolupament incideixen en la configuració dels nuclis urbans, i el seu plantejament amb aspectes com unes reserves mínimes d'espais d'ús públic -places, parcs, espais verds enjardinats, ...- i equipaments -socials, mèdics, escolars, esportius, ...-, aparcament públic, localització d'usos i activitats, xarxes de transports i instal·lacions urbanes -abastament d'aigua, sanejament, subministrament elèctric, xarxa de telèfons, possible subministrament de xarxa de gas, xarxes de comunicació per cable-, tot això implicarà una millora en la qualitat de l'entorn urbà i, alhora incideix en l'entorn natural amb la localització i

protecció dels recursos naturals, la preservació del paisatge, la prevenció i la correcció mediambiental...

Quan vaig entrar a exercir aquest càrrec, la primera vegada, vaig rebre el Pla de carreteres encomanat abans. Vam fer la feina que corresponia, posant-lo a disposició dels comuns per intentar fer-lo compatible amb la política urbanística de cadascun. Constatada una manca d'acord, pràcticament general, el Ministeri d'Ordenament Territorial s'ha posat a treballar..., es va posar a treballar ja fa dies, i ha trobat alternatives en un temps rècord -ho he de dir. Són alternatives suficients, assumibles i acceptades. Entre l'acabament dels vials en curs -el de darrera de FEDA, el d'Encamp i el d'Escaldes-Engordany entre altres-, la construcció de dos túnels de poca llargada, i una desviació urbana a Sant Julià, les millores seran molt substancials. Es tracta d'aplicar solucions raonables, que poden ser cobertes amb les línies pressupostàries actuals i que no representaran un trasbals insuportable per a la vida diària del país, durant les obres.

Alhora ens haurem de dotar de la xarxa integrada de transport comú, respectuós amb el medi ambient. Hem de poder fer realitat una cosa que no és cap utopia i que crec que val la pena que ens hi fixem i que es podria retraduir en eslògans -avui que anem en un món de publicitat- com dir "Andorra, tot a peu de pistes... -ja ho havíem dit alguna vegada- tot a peu de muntanya.. tot a peu de la natura".

D'aquesta forma, els desplaçaments interns dels que vivim a Andorra seran possibles, els estadants que vulguin optar per les altres valls altes podran arribar als seus hotels sense fer cues; els qui optin per les valls baixes podran desplaçar-se a les pistes, millor, i els nous visitants que hem de fer venir tant a l'hivern com a la resta de l'any, hauran de poder trobar un país bolcat cap a la millora de la qualitat de vida en un entorn que era privilegiat no fa gaires anys, i que pot tornar a ser-ho.

Els sistemes integrats de transport comú d'Andorra podran arribar a ser un atractiu turístic per ells mateixos, i permetran fer arribar la imatge d'una Andorra moderna, atenta al desenvolupament equilibrat del seu territori, i acurada amb l'impacte sobre la qualitat de la vida dels seus habitants i dels que hi vénen.

En aquesta mateixa línia fonamental i inspiradora de l'acció del Govern, la Llei d'ordenament del territori i de l'urbanisme que presentarem al Consell General marcarà un abans i un després. Molts anys de poc rigor en el compliment d'un pretès proteccionisme, que ja veiem quin resultat ha donat, ens posen davant la necessitat imperiosa de restablir la seguretat jurídica del mercat immobiliari. És el

moment adequat per incidir-hi de manera serena, però ferma. El guany serà de qualitat, no de quantitat.

D'altra banda, els avantatges de pertànyer a l'entorn europeu que manté uns índexs d'inversió i de prosperitat prou sòlids, aporten, de manera continuada, a casa nostra noves fórmules de creació d'empreses en sectors d'activitat totalment inusuals fins ara. El treball de desenvolupament de les conclusions del Llibre blanc sobre la societat de la informació i el pas d'Andorra cap a l'era dels serveis ha arribat a les primeres realitats tangibles. No podem seguir mantenint la ficció d'unes restriccions inusuals per al capital estranger en activitats molt menys estratègiques que les bancàries, per exemple, ara que ja hem obert la possibilitat de participació de fins al 51% de tots els bancs del país. En la línia del treball sobre les societats exportadores de serveis, cal avançar cap a una liberalització per sectors, de tal forma que les iniciatives empresarials noves puguin trobar un entorn de seguretat.

Aquest any, a més a més, el calendari electoral i les previsions de la Constitució i de la Llei qualificada de la justícia, aporten nous paràgrafs a la jove història de l'aplicació de la Carta Magna i del seu rodatge, cada dia més avançat.

Ens trobem en un any en què els electors es pronunciaran per renovar els comuns, i caldrà també elegir el nou Consell Superior de la Justícia. Al mateix temps, els batlles i magistrats, nomenats després de la Constitució, arriben al final del seu primer mandat.

Potser es podrà dir que una anyada electoral no és la millor per encarar els reptes pendents de solució en l'encaix interior entre les competències respectives del Consell General, el Govern i els comuns. Però potser tampoc no és el pitjor any per fer-ho. Tothom coincideix a constatar que no serà bo que hagi de seguir sent el Tribunal Constitucional el qui, amb el seu suprem magisteri, marqui per via de jurisprudència explicativa, les lleis d'interpretació de la Constitució que requereixen lleis específiques i concretes pel que fa a competències.

Les decisions de caire comunal sobre inversions tenen, a vegades, més importància que les del mateix Govern, sobre temes concrets -molt sovint-, i les possibilitats incipients, però ben poc aprofitades -cal dir-ho- encara, de cooperació entre els mateixos comuns en àrees de serveis per compartir o gestionar en conjunt, mereixen una política comunal amb visió general.

Si bé aquesta és una feina que pertany als grups polítics nacionals i, també, als de projecció local, crec que ha arribat el moment en què els qui tenim

responsabilitats polítiques en els partits i coalicions, haurem de fer l'esforç d'oferir als electors una visió que, tot i contemplant les possibilitats diferents de cada parròquia, es puguin integrar en una visió de conjunt i es facin complementàries i solidàries les unes amb les altres.

En aquest tema potser també el cos electoral ha anat més de pressa que allò que anomenem la classe política, i és positiu que així sigui, perquè l'electorat sap que té raó, que totes les parròquies i, sobretot, tots els seus ciutadans, hi poden sortir guanyant si els elegits saben coordinar esforços quan facin els programes electorals, i també l'endemà de les votacions. Les possibilitats incipients de cooperació ja es donen també entre el Govern i els comuns en temes com el trànsit i, recentment, en la simplificació dels tràmits per als administrats. El camí està obert, i com que en aquestes qüestions no s'hi val a esperar, els resultats i la incorporació dels més reticents -si n'hi ha- segur que serà un fet ben aviat.

Aquesta és una de les línies que quasi semblaria poc adient de ser citada en un debat sobre l'orientació política del Govern. Però si penséssim això, estariem oblidant que la primera exigència de qualsevol administració és que determinades servituds que la pròpia complicació de la societat imposa als ciutadans, han de ser resoltes sota el criteri del màxim estalvi de mitjans i de la millor proximitat i facilitat per al ciutadà.

Aquest any hem encetat el nou Servei de Tràmits que, en ben poc temps, ha demostrat com n'era, de necessari. El seu bon concepte i el magnífic treball de tots els qui l'han fet possible, el configuren com una eina viva i dinàmica de l'Administració. Els seus resultats van més enllà de les previsions inicials i, ara, el següent pas correspon, també, als comuns que estan oberts a treballar-hi i ho estan fent.

El Govern espera que les grans facilitats que pot donar el concepte d'administració única en qüestió de tràmits, sigui una realitat per a tots els ciutadans, visquin a la parròquia que visquin.

Seria, efectivament, un greuge comparatiu difícilment explicable que per rebre un passaport, un certificat, un carnet de conduir o un permís administratiu qualsevol, uns habitants hagin de venir als despatxos del Govern, mentre altres ho puguin fer a la seva mateixa parròquia... cal que tothom pugui fer-ho així.

En una línia similar, el Govern ha començat a emprendre actuacions destinades a descentralitzar alguns ministeris. Així amb els terrenys, per exemple, adquirits -i locals- a Sant Julià, es podrà fer un pas per integrar en aquella parròquia tot el conjunt d'Educació, amb els estudis universitaris -que ja hi

són- i amb una part del desenvolupament del Llibre blanc sobre la societat de la informació i el coneixement.

També hem avançat en el treball de reestructuració de la complexa administració general. S'han fet els estudis molt exhaustius sobre llocs de treball, sobre ambient laboral a cada ministeri i departament, s'han fet anàlisis del valor del lloc del treball i de la seva remuneració, l'estudi dels sistemes futurs de promoció i de formació continuada. I tot plegat ha posat de manifest que ja era del tot imprescindible aturar-se a analitzar-ho, i a treure'n les conclusions i, a més a més, a actuar.

Malgrat les primeres inquietuds provocades per la lògica manca d'informació i l'inicial -que havia de ser així-, la reforma es durà a terme en aplicació de la nostra ferma voluntat de fer-la, i de fer-la fugint de partidismes. Estic convençut que, salvant comptades excepcions, molt poques, potser influïdes per un excés de malfiança política -també lògica-, la gran majoria dels qui estan al servei de l'Administració general comparteixen el desig que la reforma sigui una realitat... Volen que sigui una realitat.

I ho demostren amb una bona col·laboració amb els tècnics dirigits pel Departament de Recursos Humans del Ministeri de la Presidència, amb els quals nosaltres ens hem compromès, i estem complint les etapes puntualment i sense aturades. No vam defugir la responsabilitat d'assumir mesures poc populars en el moment que calia, i ara arribaran els resultats, que es traduiran en la Llei de la funció pública tan esperada, i en els reglaments d'aplicació.

El Govern, doncs, ratifica la seva posició -també en aquest tema- que defensa la preferència dels nacionals andorrans en l'accés al mercat laboral intern de tota la funció pública i del conjunt del sector públic, tant per raons demogràfiques, com d'identitat i polítiques.

En política educativa, el nou esperit d'empresa, que reclamava per a les joves generacions ara fa un any, podrà rebre des d'ara més suport institucional en la forma del projecte que se'n diu "nous emprenedors", un altre dels primers que s'ha portat a terme en aplicació de les recomanacions del Llibre blanc. L'èxit assegurat de la convocatòria és una mostra de l'encert en haver-lo concebut i realitzat, i una exigència per a futures convocatòries d'aquesta mena o altres de similars, que es puguin fer i que seguiran

A les noves branques de formació professional ja anunciades i posades en marxa, hem d'afegir-hi el màster universitari d'administració d'empreses, en el qual la Universitat d'Andorra té com a associades les tres universitats públiques més importants de Catalunya.

Les relacions internacionals amb Canadà, els Estats Units i Mèxic, han crescut de manera exponencial en els darrers anys, amb una especial atenció a les oportunitats de futur, precisament, per als estudiants, amb el desenvolupament del que diguem el "Pla interministerial d'estudis i intercanvis amb Amèrica del Nord -els tres estats d'Amèrica del Nord. Aquest pla ha d'oferir noves possibilitats d'estudi als andorrans. Als acords existents amb el Canadà -amb el Govern el 1996 i amb la Universitat de Western Ontario el 1998-, se sumarà una nova possibilitat de treball remunerat durant les vacances, tant per a andorrans com per a canadencs. Amb els Estats Units s'impulsaran nous convenis amb la Universitat de New Mèxic, i a Mèxic s'estudia la possibilitat d'un acord amb el prestigiós Colegio de México.

Una preocupació creixent cada any -per nosaltres- és la constatació d'un desequilibri que augmenta entre els universitaris andorrans que escullen Espanya i els que van a França. Les causes poden ser diverses i algunes no depenen de nosaltres. Però la reflexió ha de ser serena i exigent.

Pensem que el tradicional concepte d'equilibri que tan arrelat està en la política andorrana, s'ha de mantenir de tota manera.

La joventut, que és una nova etapa de la vida, per ella s'ha de dir que, d'ençà d'uns pocs anys, les enquestes i les investigacions sociològiques a Europa posen de manifest quelcom que és nou, que la joventut ja no és tant un període de transició cap a la vida adulta, com una nova etapa de la vida de l'individu que disposa d'elements suficients i propis que la fan ser autònoma.

El nou paradigma, doncs, s'allunya radicalment de la vella idea que reduïa la joventut tan sols a uns anys, relativament curts però difícils, d'inserció a la vida adulta.

L'allargament de la condició juvenil -pel cap baix tothom coincideix que s'inicia a partir dels 14 o 15 anys, però que pel cap alt s'ha anat estirant progressivament fins la frontera dels 29 o 30 anys- fa que -en paraules del sociòleg francès Olivier Galland- puguem parlar de la formació "d'una nova edat de la vida de l'individu", un període semblantment viscut pels joves i per les noies joves. A Andorra hi ha prop de 15.000 ciutadans d'aquesta franja, formen el 22% del total -de 15 a 29 anys. Una dada important, i que ens ha de permetre reflexionar novament sobre la Llei de la nacionalitat i la volguda integració és que, també i encara, en aquesta franja d'edats, la majoria no són andorrans -el 41% del total.

La formació d'aquesta nova etapa es caracteritzaria, a grans trets, per uns comportaments socials comuns -sobretot en l'àmbit dels estudis, es clar, el lleure i l'oci-, el desig de multiplicar experiències vitals -de canviar constantment d'escenaris, tant diürns com nocturns-, l'absència de responsabilitats socials fortes envers de terceres persones, una prompta emancipació en aspectes relacionals i afectius, i una ràpida maduresa mental i física.

Tot això, acompanyat del fet jurídic molt rellevant que és la fi de la tutela paterna i l'assumpció de la plenitud dels drets ciutadans als 18 anys... la majoria d'edat plena.

La condició juvenil ja no vindrà donada per aquell desig d'inserció social i professional que tradicionalment el món adult ha celebrat que es produís de manera ràpida i completa, ja no és així.

Avui, la incorporació a la vida adulta de les noves generacions es realitza per etapes, sense distincions de sexe, sobresortint la forta autonomia dels joves en l'elecció dels estudis, dels companys, del lleure i del consum.

L'edat adulta està perdent aquell rol central i de referència que, fins ara, tothom li atorgava en tant que únic període de plena autorealització en la vida de la persona. Un protagonisme, però, que no tan sols li ha pres la joventut sinó també la gent gran, la qual cosa indica que, en el fons, som davant d'una transformació social molt més profunda: la d'una autèntica revolució en les etapes de la vida de l'individu, fenomen que va absolutament lligat amb l'emergència d'uns nous valors i amb un canvi d'època.

Per aquest motiu, ens proposem que les polítiques de joventut deixin de concebre's com a mesures exclusivament de transició a la vida adulta, per passar a fer-ho en endavant en termes d'accions afirmatives de la nova condició juvenil.

D'aquesta manera, les polítiques públiques haurien d'ajudar els joves a entrar en el mercat laboral o a trobar un habitatge, però no perquè deixessin de ser joves, sinó perquè poguessin gaudir millor de llur condició, mitjançant una diversitat d'accions favorables a la participació, la creació cultural, l'expressió de la solidaritat, l'experimentació, etc. Les noves polítiques de joventut, cal que arribin allà on estan els joves i tenir, sempre, preparada l'orella permanentment per sentir les seves demandes.

I cal fer-ho amb més urgència, després de constatar que aquest no semblava ser un tema de prioritat política. I no cal que hagin aparegut també a Andorra, lamentablement, símptomes indesitjables de desarrelament i d'inseguretat a les escoles per adonar-nos que cal escoltar, que cal parlar amb els

joves, amb els pares i amb els educadors. Cal actuar en totes les àrees de la vida social que influeixen en la disgregació familiar, que és a l'origen de la major part de les actituds negatives.

Per tal d'actuar correctament, doncs, pensem que: s'ha de coordinar i posar en comú el treball desenvolupat fins ara per les institucions, per separat -Govern, comuns, ONG, el mateix Consell General-, recollint les actuacions que estan en marxa. Desenvolupar una única línia d'actuació que dinamitzi la participació dels agents socials. La necessitat d'unificar la línia d'actuació tant dins del Govern com en relació amb altres administracions és una exigència, perquè hem de respondre amb orientacions i missatges comuns.

Es tractarà d'evitar duplicitat d'esforços, repetició de tasques i funcions, i també d'assolir que les actuacions siguin més complementàries i, per tant, més efectives. Hem de fer l'esforç perquè les actuacions dins de l'àmbit de la joventut disposin del major consens polític possible, però també que disposin del suport de la majoria de la ciutadania d'Andorra.

Per això ens proposem recollir un nombre reduït però significatiu de línies d'actuació, de programes concrets. Es tracta d'evitar la dispersió d'esforços i la pèrdua d'eficàcia, pròpia dels plans excessivament amplis en línies d'actuació.

Es pretén, sense partir de zero, determinar quins són els projectes amb prioritats, situar el seu temps de realització en dos anys i fer que siguin fàcilment avaluable, per tal de conèixer l'impacte real de les propostes.

Les àrees de treball que hem identificat són: la formació, el treball i la inserció social, la salut i la qualitat de vida, el lleure i la cultura juvenil, i l'habitatge.

Hi som molt a temps d'encaminar les coses cap a allò que era abans una societat molt més senzilla, és clar, i ben estructurada. El progrés porta amb ell les seves xacres, però a escala d'Andorra el diàleg és possible. També en aquest aspecte -ho he dit altres vegades- estem condemnats a entendre'ns, perquè el futur no l'hem de fer per a la majoria de nosaltres, l'hem de fer junts per als que hi viuran, la majoria d'ells, els joves, perquè d'ells és el seu futur que trobaran.

L'any 2000 ha estat declarat per la UNESCO: l'Any internacional de la cultura i de la pau. Ens hauríem, també, d'esforçar per tal que, en els nostres joves, arrelés la consciència del privilegi de la nostra pau continuada, aquest autèntic privilegi. Una pau que comença, també, en la manca de conflictes interns i en una cultura de la tolerància molt més arrelada a casa nostra. Caldrà també donar tot el suport a

l'actitud generosa que tenen els joves de compartir aquest particular, aquest rar privilegi.

Estem més o menys a la meitat, Sr. síndic.

Un altre tema, per al qual fins ara no s'ha fet mai res i que requereix la nostra atenció, és el d'aplicar les possibilitats de la Llei qualificada de l'educació per donar suport als infants i joves que en les àrees artístiques i esportives volen desenvolupar les seves capacitats i representar un potencial d'imatge per al país.

Hem de constatar amb poca satisfacció que ni per a l'esport qualificat de nacional, que és l'esquí, ni per als altres com el futbol, la natació, el bàsquet i altres en els quals els nostres joves més motivats donen moltes hores del seu temps per preparar-se, ni tampoc per als que estan enquadrats en organitzacions musicals de dansa i artístiques, s'ha fet mai cap esforç d'adaptació de programes i de calendari escolar, que els permeti recuperar les hores dedicades a aquelles activitats i els dies perduts viatjant en representació del seu país, el nostre país.

L'Escola Andorrana pot fer-ho sense massa cost, i també els altres sistemes poden adaptar llurs horaris, si hi ha una voluntat decidida des del Govern i un suport parlamentari suficient.

Aquesta voluntat i aquest suport hi són, i els posarem en pràctica a partir d'ara, amb la perspectiva del curs escolar que començarà al setembre del 2000.

Es tracta, a més, de fomentar la voluntat d'aprendre més que els mínims exigits, d'ajudar als qui volen representar dignament el nostre país per tal que puguin rebre un just retorn del temps que dediquen a la formació, a l'entrenament, als assaigs i a la participació en competicions i actes, a Andorra i a l'estranger.

En aquest camp s'obren, també, moltes possibilitats de cooperació entre entitats privades i públiques, que ens han de permetre l'aportació de mitjans econòmics complementaris per minimitzar el cost per a l'Estat.

L'escola en general és un món que reproduïx de manera bastant mimètica, o fidel els paràmetres de comportament de la societat. Però hi podem intervenir més que en el conjunt de la societat. Una bona forma és fer possible que els comportaments d'esforç i de responsabilitat envers el país, tinguin el suport i l'escalf que es mereixen.

La salut i el benestar: l'entorn natural i l'obra humana: "Un dels principals reptes d'aquesta fi de segle i, encara més, del segle vinent és la presa de consciència general de la necessitat d'un desenvolupament socioeconòmic harmoniós i d'una

gestió òptima del medi ambient."... Així és com comença el Pla d'acció nacional de l'entorn i salut -el PANES. Aquest pla del qual se'n parla llargament en aquest discurs o en aquest informe, per ell sol és un programa de salut, de benestar i de mediambient, referir-nos a ell seria suficient per dir quina és l'orientació política del Govern..., ho faré breument perquè és conegut per tots vostès. El seu objectiu, la filosofia és: definir objectius a llarg termini (sense negligir, per aquesta raó, els objectius immediats de millora de situacions existents); desenvolupar i reforçar la comprensió mútua, la cooperació, l'associacionisme entre els actors econòmics i socials, públics, parapúblics i privats, i la societat civil; dotar de gestió eficaç i autosuficient els programes, projectes i activitats indispensables per a la realització dels objectius a mig termini; definir prioritats pertinents i realistes.

La importància dels problemes que cal superar per prevenir i alhora promoure són:

La salut pública de la població andorrana i la dels nombrosos visitants, la salut de la població i els seus marcs de vida (conservació i promoció de l'ambient natural, distribucions, equipaments, zones d'hàbitats i d'activitats...), tot això, depèn en gran mesura d'impactes, directes o indirectes, immediats o també més llunyans, i de les orientacions de la distribució del territori, i és important que això es tingui en compte.

La preservació d'un medi ambient favorable en un marc de vida agradable, que afavoreixi un turisme de qualitat, que també depèn d'una política cauta d'ordenament del territori, i que prevegi les dificultats de salut ambiental que resulten d'una gestió inadaptada de l'entorn natural.

El Ministeri de Salut i Benestar, a més a més, del PANES què és -més que un decàleg- una autèntica Bíblia de la salut i del benestar, a més a més està centrant el seu treball en dos punts de màxim interès: els serveis socials i els serveis sanitaris.

La tasca dels serveis socials contempla la creació del Servei d'Atenció a la Infància (ajuntant d'alguna manera... agrupant l'adopció, les famílies d'acolliment, el CAI, la mediació familiar); la formació per a la capacitació del personal de les guarderies. També, s'ha iniciat el procediment d'adopció i el Projecte de Llei de garantia dels drets de les persones amb discapacitats, amb la finalitat d'establir programes preventius, rehabilitadors i per a la igualtat d'oportunitats. Aquesta Llei permetrà disposar de mesures generals i específiques per garantir l'efectivitat dels drets de les persones amb discapacitats.

En relació als serveis sanitaris destaco l'obertura del Servei d'Atenció a la Salut Mental (hospitalització, atenció ambulatoria, programes de pacients amb problemes específics d'alcoholisme, esquizofrènia, trastorns de l'alimentació, etc., anorèxia, bulímia); l'obertura del Servei de Rehabilitació Mèdica a l'Hospital; el projecte "Medicaments orientats a la salut", que examina el bon ús dels medicaments; i la implantació d'un sistema informàtic per a un bon nombre de metges de capçalera, en el qual es treballa intensament. També es treballa molt en què la nova Llei de la CASS sigui aviat una realitat.

Per fer tot això, caldrà donar prioritat pressupostària a la construcció del terreny annex a l'Hospital -Prat del Cerc, que en diem- per encabir-hi els serveis de psicogeriatría i psiquiatria, l'Escola d'Infermeria, també, i els espais administratius del mateix Ministeri i del SAAS.

El turisme, ja s'ha dit sempre en aquesta casa des de fa dècades, constitueix un dels principals sectors econòmics que s'han de seguir protegint i impulsant perquè s'assoleixin les perspectives de creixement futur en les millors condicions. Les tendències dels mercats internacionals indiquen que el volum de turistes i el negoci que aquests generen continuaran augmentant de manera gradual i sostinguda.

La diversificació de la demanda, com a conseqüència de la seva constant evolució, fa necessària l'adaptació de l'oferta turística a les noves necessitats i expectatives del turista.

Andorra compta amb la tradició, l'experiència, els recursos i l'orientació vers els serveis necessaris per millorar el rendiment del seu sector turístic.

Per això s'ha de disposar de bons accessos, bones comunicacions internes, amb un territori ordenat i un medi ambient preservat. Per això, estem avançant en les decisions a prendre sobre un aeroport i un heliport.

Aprofitar les potencialitats del país per desenvolupar una oferta turística diversificada, ben estructurada i de qualitat.

Formació continuada per poder comptar amb un personal motivat i ben qualificat.

La participació a l'Expo 2000 a Hannover marcarà una altra fita d'obertura cap als mercats, amb més possibilitats d'afegir-se, en un futur immediat, a l'oferta d'Andorra.

Quant a cultura, l'Estat ha de garantir la conservació, promoció i difusió del patrimoni històric, cultural i artístic d'Andorra. El patrimoni cultural constitueix un dels testimonis principals de la història, la identitat i la creativitat d'un país. Hem

de preservar aquesta riquesa col·lectiva per tal com deia en el discurs d'orientació de 1998 de transmetre-la en les millors condicions a les generacions futures, i garantir-ne l'accés als ciutadans, completant l'oferta cultural del nostre país. La Llei de patrimoni vindrà a concretar aquesta política.

D'altra banda, la realitat del Pla especial del poble de Pal -que m'interessa molt destacar aquí- és ja una guia exemplar per tal com ha significat una voluntat unànime de totes les famílies que hi tenen les seves arrels i que hi viuen, i un treball molt ben fet pels serveis del Patrimoni junt amb els veïns. Un bon exemple a seguir, doncs, per altres pobles, per altres nuclis antics i que en alguns llocs es fa espontàniament sense la direcció, fins i tot, del Govern.

En política d'Agricultura, el meu Govern, aplicant l'esperit manifestat ja en el primer programa d'investidura, vol seguir potenciant el sector agrícola i ramader d'Andorra. Tothom està d'acord a dir que l'agricultura i la ramaderia és un sector econòmic important del nostre país, doncs assegura el manteniment de les nostres arrels econòmiques, tot preservant el medi i el paisatge, i reduint l'impacte d'una urbanització excessiva.

En un primer pas es va crear la Secretaria d'Estat d'Agricultura des d'on es van marcar els objectius per adaptar aquest sector a un país que, dins la modernitat, no vol oblidar els seus orígens. Per aconseguir aquests objectius era necessari traçar l'estratègia a seguir, i donat això la Secretaria es va convertir en Ministeri.

Ara el Ministeri treballa amb representants del sector per tal de marcar les línies que assegurin la vida del sector agrícola i ramader.

Un dels projectes principals, ja dut a terme, ha estat la creació de la societat Ramaders d'Andorra, SA, destinada a l'engreixament i la comercialització de bestiar boví. Aquesta societat ha estat una mostra de la confiança que els ramaders d'Andorra dipositen en aquest Govern, i l'inici d'una voluntat col·lectiva de tirar endavant la ramaderia andorrana.

Ja és un fet, també, el Reglament d'ús del segell oficial de control i garantia de carn de qualitat controlada d'Andorra, tot plegat, per posar en marxa una política de foment de la qualitat per tal de diferenciar i prestigiar davant els consumidors la carn produïda al país. Tenim previst ben aviat ampliar la línia d'engreixament i comercialització al bestiar oví, i és important ressaltar que l'Escorxador Nacional ja és una realitat. Veient ara mateix les enormes implicacions econòmiques i socials que comporta qualsevol mal ús de la industrialització agrícola i

ramadera, aquestes mesures, les inversions i la decisió ferma de donar suport a la carn de màxima qualitat feta a Andorra, han arribat en el millor moment per tal d'assegurar l'èxit que mereix el treball de criar i mantenir bestiar a Andorra.

Paral·lelament, estem treballant en el Projecte de llei de ramaderia i conreu, que esperem entrar ben aviat a tràmit parlamentari. Aquest Projecte de llei permetrà desenvolupar una política agrícola que permeti mantenir l'interès de moltes famílies per la terra, incentivant la joventut a continuar aquesta noble professió.

Pel que fa al medi ambient, junt amb el PANES, des del Ministeri s'està fent un gran esforç en el tema del tractament de residus, marcat com una prioritat absoluta dels propers anys.

Estem acabant el Pla nacional de residus, que ens ha de donar les línies necessàries per a la gestió dels residus a Andorra pels propers 20 anys. A més, l'adhesió d'Andorra al Conveni de Basilea també ens ajudarà en els tràmits d'exportació dels residus procedents de les recollides selectives, que puguin ser exportats a països veïns, que disposen d'instal·lacions més adequades per al reciclatge o l'eliminació de productes que són difícils de tractar a Andorra per les quantitats que tenim.

El Pla nacional de residus marcarà unes directrius exigents quant a la gestió dels residus a Andorra, i suposarà un esforç suplementari en la nostra vida quotidiana. Des d'aquest Govern esperem, i estem segurs que els ciutadans d'Andorra col·laboraran, com ho han estat fins ara, en la recollida del vidre, per exemple, que segons les últimes estadístiques de les que disposem, s'està realitzant de manera exemplar al nostre país, situant-nos en una posició de país líder quant a aquesta recollida... i és molt recent i encara hi ha disfuncions, és dir que encara millorarà.

També hem de remarcar com a realització important, tot seguint el Pla de sanejament de les aigües residuals d'Andorra, la construcció de la depuradora de la Massana i Ordino, situada a Anyós, que començarà aquesta tardor les obres, que estan a punt de començar, i entrarà en funcionament cap a finals del 2000.

També, estem enllestitint noves lleis de caça i de pesca, que ens han de situar al nivell de les normatives i convenis internacionals, particularment al Conveni de Berna, que esperem firmar ben aviat, per poder assegurar d'aquesta manera una protecció de la fauna de les nostres valls. En paral·lel a aquests treballs sobre la normativa, s'estan portant a terme tot un seguit d'estudis sobre les espècies més representatives de la biodiversitat d'Andorra, per tal

de poder gestionar el medi natural d'acord amb la filosofia del desenvolupament sostenible.

És cert que predir el futur està sotmès a totes les inexactituds, però és el nostre deure preveure les condicions en les que es desenvoluparà el país en un termini, almenys, mig. Seria difícilment imaginable que Andorra escapés al magnetisme generat pels grans pols polítics del seu espai que és Europa i allò que en diem el món occidental.

Tenim la plena capacitat de continuar la nostra construcció com a estat en el "concert de les nacions". La idea ja la vam descriure, extensament, ara fa un any, en el discurs d'orientació política, que va deixar de manera molt clara la importància d'una transformació gradual d'Andorra per comprendre el seu entorn i, alhora, per fer sentir tota la seva personalitat.

Aquest és un moment clau de la nostra història. N'hi ha hagut molts d'altres de moments claus a la història andorrana: la Constitució, sobretot, el Consell Executiu, les lleis aprovades, les reformes del Consell, la creació de la CASS, etc. Què ens provaria una llista de fets clau, de dies claus com aquest, de realitzacions? Senzillament -i no cal que insistim gaire, perquè és una evidència-, Andorra canvia, i ha canviat quan ho ha considerat necessari. Possiblement unes vegades amb més encert que d'altres, però mai ha faltat la voluntat d'adaptació, partint de les bases presents.

Andorra no vol quedar-se enrere i encara menys romandre aïllada. No vol viure la il·lusió de creure que res no canviarà i ha d'obligar-se a obrir les seves portes dins d'un món on la competitivitat serà el motor de la creació i de les iniciatives.

En els 6 anys d'ençà de la Constitució ens han ensenyat, també, a treballar per a una regulació pacífica de les contradiccions interiors, com una necessitat per reconfortar l'estat de dret i per consolidar l'estat reconegut en dret internacional. De la mateixa manera, la inserció del Principat dins de la societat internacional i sobretot a Europa ha estat, i serà un dels punts essencials de la nostra política exterior.

L'acord comercial amb la Unió Europea de l'any 1989 va obrir les fronteres als productes industrials. Aquesta obertura va suposar l'accés al mercat únic i l'apropament a una Europa que s'anava definint. L'encert negociador va ser extraordinari. També va significar assolir compromisos, acceptar reformes amb risc evident, que encara estem duent a terme, i obrir el territori als productes comunitaris.

Aquí val la pena tenir present que després d'acords tan positius com aquell i d'altres, s'ha de ser molt

prudenciosos abans de negociar-ne i ratificar-ne d'altres, tal com ho van ser llavors. En efecte, l'exigència de compliment no sembla sovint feta amb igual mesura o amb igual mesurador, tant per als petits com per als grans. Hem de tenir clar que allò que ens comprometem a complir ho haurem de complir, potser amb més puntualitat i amb més rigor que el que s'exigeix als altres i a ells mateixos.

Els petits països som un dels elements d'Europa. Formem part d'una mena d'essència *sui generis* que participa en la particularitat del nostre continent, i n'hem de defensar la personalitat i la prosperitat dins del continent europeu.

Tanmateix, també hem de tenir molt clar que encara que Andorra no sigui membre de la Unió Europea, vista la seva situació i el seu passat, és obvi que les precedents, totes les normes jurídiques i econòmiques que es decidiran dins de la Comunitat tindran repercussions immediates a casa nostra... les tenen.

Ens hi hem de preparar i la millor solució és identificar els reptes nosaltres mateixos, reestructurant alguns sectors i acceptant l'obertura parcial dels mercats com un signe d'impuls i de creativitat. No ens cal tenir recel, sinó que fet el balanç del país que tenim, la situació es presenta totalment favorable i optimista.

Avui, puc confirmar a tots vostès que l'entorn europeu està en posició, també, molt favorable per encarar la nostra adequació, i per ajudar-nos.

El nou Parlament elegit diumenge passat a Europa és l'Assemblea que haurà de ratificar tots els acords d'associació i d'adhesió. En aquesta línia Andorra ha de millorar les seves relacions bilaterals amb els estats membres, per això el Govern ha ampliat i està ampliant la presència dels seus ambaixadors en aquests països, puig que la necessitat d'informació i d'explicació serà cada dia més evident.

El Govern davant d'aquesta situació -i crec que estem tots d'acord- descarta l'opció *d'statu quo*: la de mirar i esperar, mantenir i conservar. En canvi, hem triat potser el camí més exigent de la reforma i de la modernització. Tal com s'ha estat anunciant, s'està estudiant un model de relació teòric que obri l'economia andorrana a les exigències que resulten de pertànyer al mercat interior europeu de 375 milions d'habitants.

El camí cap a Brussel·les no serà gens fàcil, però no es pot fer animats per falses il·lusions ni tampoc conduïts per fatalismes predestinats.

Andorra prepara la reconversió afavorint una nova estructura econòmica, que ha de basar-se no únicament en el turisme i el comerç, sinó, també, en

el desenvolupament d'altres sectors, i ha de mantenir, no gensmenys, les peculiaritats d'Andorra, aquelles sobre les quals s'ha fonamentat el seu creixement al llarg de la història. L'economia andorrana no pot continuar tenint com a principal factor generador de riquesa les importacions, solament, al contrari, ha de diversificar-se. Les bases d'aquesta diversificació econòmica necessiten unes regles, sòlidament establertes, que les donen en el sistema comercial multilateral que representa l'Organització Mundial del Comerç.

L'OMC té en compte aspectes que Andorra no té negociats amb la Unió Europea, com són els serveis i la propietat intel·lectual.

Va més enllà, i és el complement de l'Acord comercial amb la Unió Europea. Cal pensar que el 70% de la legislació comercial andorrana ja és comunitària, i això simplificarà molt les negociacions. Una bona negociació d'adhesió permetrà gaudir de les oportunitats que ofereix l'OMC al ritme que permeti l'economia andorrana, podent sempre fer-se enrere si les negociacions no resulten avantatjoses per a l'economia del país.

L'estratègia d'adhesió d'Andorra s'articula en una preocupació macroeconòmica d'eficiència del conjunt de l'aparell productiu andorrà; es basa en una liberalització sectorial, en una obertura a la competència d'alguns sectors que difícilment es podrien desenvolupar sense una obertura.

Creiem que Andorra haurà d'obrir sectors que requereixen l'aportació de coneixement per desenvolupar-se i mantenir parcialment tancats els sectors sensibles, els quals ja obtenen bons resultats en la situació actual.

El nostre diàleg amb l'OMC va començar l'octubre de 1997, quan Andorra va demanar formalment l'adhesió a aquest organisme. Des d'aleshores, com a observadors, hem avançat en l'anàlisi del que comportaria, en avantatges i en obertura de mercat, la nostra accessió a aquest organisme. En els darrers mesos, Andorra va presentar el *Memoràndum de comerç exterior*, un document que recapitulava la nostra realitat econòmica i legal, i que serà la base sobre la qual els altres estats membres elaboraran llurs conclusions i peticions.

Hem aconseguit, malgrat la dispersió de recursos que suposa el fet que 30 altres estats estiguin negociant amb l'OMC, en aquest moment, que els Estats Units d'Amèrica donessin caràcter prioritari a llur anàlisi tècnica del "Memoràndum andorrà". A la tardor, una reunió a Ginebra del Grup de Treball sobre Andorra, liderat per l'ambaixador Johnsson d'Islàndia, ens permetrà d'avaluar les exigències que comportarà la nostra adhesió. Aleshores serà el moment de

determinar, amb tots els elements de judici, quina ha de ser la nostra manera d'avançar, tenint en compte la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis, els col·legis professionals i tots els sectors que vulguin participar-hi.

I en aquest punt, el Govern posarà tots els recursos humans, tots els mitjans tècnics i tota la seva voluntat de cooperació a la disposició d'aquesta Cambra i, especialment, de la Comissió Legislativa de Relacions Exteriors, per tal que el treball en comú sigui la millor garantia d'èxit en els dos fronts de treball, i en els tractats bilaterals i trilaterals, tant en la decisió de les línies de negociació, com en l'assoliment del bon resultat final, que no dubto que trobarem.

El que Andorra realment necessita és el grau just de realisme davant de la incertesa, una adequada clarividència per no errar el diagnòstic sobre la direcció cap on va la Unió Europea mateixa, i la correcta dosi de coratge polític per mirar de cara al nostre futur amb la confiança en les capacitats d'un poble acostumat al treball i a l'esforç per mantenir la perennitat del seu Estat.

Andorra es prepara per al futur. Una possibilitat seria la de deixar les coses tal com estan. Es pot defensar aquesta opció, basant-se en l'argument que si les coses van bé, perquè cal canviar? No obstant, aquest argument presenta debilitats o inconvenients. En primer lloc, el que les coses vagin bé no vol dir..., no és sinònim en cap cas que a Andorra no s'hagin de canviar les coses; en segon lloc, que l'important no és tant que vagin bé, ara les coses, com quines són les perspectives a mig i a llarg termini si no es fa res en un escenari ràpidament canviant, en el qual Andorra, com la resta del món, haurà d'acceptar bastants canvis.

La decisió que cal prendre, per tant, és una altra: si ens preparem, i es comencen a aplicar els canvis ara, en un moment econòmicament bo, o si s'aposta per retardar la solució dels problemes en uns moments més difícils.

Andorra afronta el futur amb una economia sanejada, uns índexs de creixement i control inflacionista dins de la mitjana europea, i una liberalització progressiva dels sectors clau de l'economia. La reforma profunda que s'està duent a terme té com a pilar principal la consolidació de l'Estat com a motor de l'economia que garanteixi la llibertat d'empresa en el marc de l'economia de mercat.

A més, l'encaix internacional d'Andorra comporta l'adopció d'unes mesures econòmiques i pressupostàries, i la consolidació de l'economia andorrana, que són, entre altres:

Un equilibri dels pressupostos de l'Estat, en el qual les despeses cobreixen les necessitats en infraestructura, i per tal de garantir l'estat del benestar, finançades per impostos indirectes que cobreixen totes aquestes necessitats;

Un sistema fiscal que garanteix els principis constitucionals de generalitat i distribució equitativa que troba el seu marc general en la Llei de bases de l'ordenament tributari de l'any 1996;

Uns indicadors econòmics que demostren que Andorra compleix els criteris de Maastricht amb una inflació, l'any 1998, de l'1,62%, un deute sobre el Producte Interior Brut de l'11,1%, i un dèficit pressupostari del Producte Interior Brut del 0,7%. La lluita contra la inflació constitueix una, també, de les prioritats de la política econòmica;

I, una liberalització progressiva i gradual dels sectors clau de l'economia, que ha començat pel sector bancari, i que permet una inversió estrangera directa, en aquest cas, fins a un 51%, com s'ha dit.

Tots aquests fets, senyories, indiquen que des de l'any 1995, quan vaig tenir l'honor d'assumir la responsabilitat del meu primer Govern, l'economia andorrana ha anat cada vegada millor i, en conseqüència, ha augmentat el benestar general.

Les xifres ho demostren. Els comptes públics presentaven en aquell moment, un endeutament de 22.000 milions de pessetes. Avui, 4 anys i mig després, l'endeutament es manté en la mateixa xifra de 22.000 milions de pessetes, que en diners constants representaria una rebaixa d'almenys 2.000 milions, i el que és més important, tot això després d'haver invertit més de 55.000 milions de pessetes, en aquest temps.

L'esforç realitzat en la millora de les infraestructures ha contribuït directament en el desenvolupament de l'economia andorrana a la inversió privada, i ha contribuït tot plegat a la bonança econòmica que presenta el país en general.

És cert que en aquest any passat s'ha trencat la tendència de superàvits pressupostaris que presentaven els comptes públics. Dels 18 milions de pessetes de superàvit del primer any del meu Govern, fins als 6.200 de superàvit de l'any 1997, hem passat a un dèficit de 2.000 milions de pessetes l'any 1998. Un dèficit provocat -com molt bé se sap- per la caiguda dels ingressos del tabac.

Però també ha estat un exercici en què s'ha realitzat la xifra d'inversió més elevada que s'havia fet mai, arribant a 18.000 mil milions de pessetes, entre el Govern i comuns.

Tot i la previsible davallada dels ingressos, el Govern va creure oportú mantenir aquesta alta xifra

d'inversió pública, ja que no representava un augment de l'endeutament del Govern i, alhora, s'impulsava el cicle positiu confirmat de l'economia andorrana.

Deia l'any passat que havíem tingut la millor temporada de neu, i podem constatar que enguany s'han tornat a superar les expectatives i les previsions. També és un fet que aquests mesos que van de la neu fins al ple estiu continuen marcant una activitat econòmica força alta, i sembla que tot coincideix a fer que aquest període de l'any deixi de ser el d'una inflexió marcada que hi havia altres anys i, en canvi, mantinguin un bon ritme.

Hi participen de manera molt destacada el sector de la construcció i les obres públiques, però també l'oferta comercial i hotelera cada dia més completa i més dinàmica. És temps, ara, de reunions, d'organització d'actes musicals i culturals, de gran qualitat cada dia, avui mateix, de congressos i fires.

Les ofertes cap a segments molt importants de la població, com el de la gent gran, que tenen molta capacitat de viatge i de lleure, o dels professionals, també, que es reuneixen a Andorra amb les més variades finalitats, aporten també una part molt apreciada de l'ocupació hotelera i del país en general.

Es va configurant cada vegada més aquella Andorra amb molta més varietat d'oferta, que a vegades s'evocava, també, com una quimera i que, en canvi, s'oblida que ja existeix en bona part.

Quant a persones, la gent que ens visiten invoquen les coses que troben a faltar a casa nostra, ho fan sovint pensant en el que hi ha a les grans capitals poblades per milions d'habitants. Som un estat, i tenim aquest avantatge i aquest inconvenient, se'ns identifica amb un gran estat i som petits. Quan s'adonen de tot el que Andorra pot oferir, malgrat això, en un entorn reduït i a una escala molt humana, pel que fa a pistes d'equí, a complements termals, a instal·lacions esportives i lúdiques, a grans centres comercials i botigues especialitzades, a hotels de totes les categories, a refugis de muntanya ben mantinguts, a patrimoni cultural i organització d'actes culturals de tota mena, reconeixen que no hi ha cap altra regió a tota Europa que concentri tanta oferta turística, entesa en el seu sentit més ampli.

Però no n'hi ha prou amb aquesta constatació, que és de justícia. Cal diversificar més l'oferta i millorar la qualitat del tracte. En aquest camp els reglaments que segueixen la Llei de classificació hotelera marcaran el camí del perfeccionament del sector.

L'augment del consum privat, sobretot a Espanya, ha estat un fet constant i les previsions anuncien que aquest any es pot arribar a un altre rècord. Els darrers estudis seriosos sobre les exigències del

consumidor a l'hora de planificar les seves despeses, situen en un 12% allò que es volen gastar en oci de tots els seus revinguts i en un 15% en viatges, a més a més. Es tracta d'un ciutadà exigent que dóna molt valor al medi ambient, i que cada dia pensa més en com gaudir del seu temps lliure. Un temps lliure que cada cop es fa més llarg i que cal ocupar.

Aquestes tendències són el millor auguri per a Andorra i per tots els projectes en curs i els que estan a punt de ser encetats.

Seguim anant pel bon camí i, a més a més, en la bona direcció, i només cal que perseverem, sabent que tot el que puguem fer no serà mai prou per respondre a totes les expectatives. I és bo que sigui així, que els qui ens veuen i escolten més enllà d'aquesta sala, siguin tan exigents amb nosaltres com ho han de ser envers ells mateixos en cadascuna de les seves feines, en totes les facetes de les seves vides per tal que, tots junts, fem entrar aquest país nostre dins del nou mil·lenni, amb les millors possibilitats de prosperitat i de solidaritat.

Per part nostra hi estem ben disposats, tot el Govern, tot el Grup Parlamentari Lliberal i, no ho dubto, tota aquesta Cambra.

Moltes gràcies per la seva atenció.

Gràcies Sr. Síndic.

El M. I. Sr. Síndic General:

Moltes gràcies, Sr. cap de Govern.

Se suspèn la sessió fins demà dia 17 de juny a les 10 del matí, moment en què es procedirà al debat.

(Són les 11.15h)

(El dia 17 de juny, a les 10.20h es reprèn la sessió, amb tots els membres del Consell General a excepció del M. I. Sr. Narcís Casal de Fonsdeviela

El M. I. Sr. Enric Pujal Areny, ministre de Turisme i Cultura, s'ha incorporat a la reunió).

El M. I. Sr. Síndic General:

Si us plau... es reprèn la sessió.

S'inicia el debat amb la intervenció dels grups parlamentaris.

Pel Grup Mixt, Sr. Simó Duró, teniu la paraula.

El M. I. Sr. Simó Duró:

Gràcies Sr. síndic, i dispenseu.

Senyors del Govern d'Andorra i de la majoria liberal, el missatge d'orientació del vostre cap i també del

nostre, pausat, conservador, evasiu i genèric, ha, certament, encantat als vostres simpatitzants.

Els elements del poble, indiferents, se l'han engolit a modos conciliatori, i la resta l'han i l'hem trobat buit de contingut.

Heu gastat inútilment energies cara als vostres admiradors, almenys haurien encara passat.

Els *quins* haurien hagut d'intentat ser festejats, desconcertats per tant, minsa qualitat -us dic- el vostre discurs d'orientació política: és un exposat de desorientació.

Moltes paraules, moltes promeses sense veure la sortida, i pocs fets. Al meu entendre cap planificació. Més paraules i generalitats han vestit vint pàgines, i encara prioritats indefinides, assercions fetes, paràgrafs d'informes transcrits... això ha estat el vostre anunci, exposició. Més d'un principi de càrrec que d'una exhibició a mig camí, i a vigílies de deixar les obligacions del càrrec -quan dic vigílies, vull dir d'aquí a un any, més o menys és el que tots haurem de fer i ens obligarà a fer un pensament.

Senyor cap de Govern, en el vostre breu i flac recordatori heu oblidat la participació sovint unànime d'aquesta Cambra, però no necessitem glòries. Dit de pas, també, penso que en un moment heu fet vostres tota una sèrie de qüestions que més aviat són de resolució. Va ser una resolució de l'any passat on es va crear una junta especial d'interior, i penso que aquesta és la que ha de donar un camí a preocupacions que essencialment són de tipus legislatiu.

No heu dit que part de la vostra política, tampoc, n'heu esmentat les línies amb substància i en calendari, doncs, part de la vostra política vindrà condicionada, bones i dolentes -s'entén obligacions i càrregues- pels tractats internacionals que Andorra ha signat.

Per la galeria n'heu fet creure la vostra iniciativa... no és així. Al meu entendre, però cal dir que hi ha coses que són positives; en faré rellevància de dos: és aquesta obertura del capital estranger tan anhelada per membres que fa vint anys estàvem assentats a aquestos escons i, *a després*, el sistema que tots vam consensuar que és el de tràmits.

Amb la punta dels llavis heu parlat dels temes candents i d'urgent resolució.

No heu tocat els problemes socials profunds. La Llei d'immigració, tantes vegades promesa, la Borsa de Treball i, actualment, el panorama una mica escandalós de la no regularització dels treballadors, com també, aquest problema que tenim de manca de mà d'obra. Però, evidentment, això no és senzillament una Llei d'immigració, però, és la

definició d'una voluntat de l'Andorra que volem i, això, en el vostre discurs ho deixeu al pragmatisme.

Les relacions amb els comuns. Crec que no heu insistit prou sobre aquest acord institucional. Convindria que hi hagués prèviament aclariments amb reunions, aquestes reunions tan esperades i que mai no troben una sortida i mentrestant, evidentment, es continua amb la política parroquialista tantes vegades... tantes vegades denunciada.

Cal, amb tota urgència, que cerqui el marc legal per necessitat.

El Pressupost. Ens el presenteu com un pom de flors harmoniosos. No és així... no és així. Desordre, dispendi... ja ho he dit altres vegades i no em vull fer repetitiu.

No parlu del Tribunal de comptes, des de tant temps volgut a nivell de programes, tantes vegades, tantes vegades, doncs, anunciat en el vostre programa, en el meu programa, i encara no en veiem la llum.

Heu parlat de l'educació i de la joventut. No sé, per respecte no diré que heu fet excés de zel. Sembla que s'ha volgut fer descobriments. No, la nostra civilització jueuocristiana, parlàveu de còdexs i també vau parlar de Bíblia. La Bíblia només cal referir-s'hi al capítol que convé, ja en parla de quines han de ser les relacions dels adults amb els joves, aquestos joves que, certament tal com heu definit, van de 12 a 30 anys... pel que sigui.

Heu defugit el problema de les beques, tantes vegades reiteradament demanat que es faci amb justícia, i que es faci amb una bona orientació.

Heu florejat el que han de ser les escoles i, em permeto dir que, per un costat, doncs, heu fet gran èmfasi als problemes educacionals i de joventut, però us heu descuidat un problema, que a tots ens vanagloria, però que pel que sigui, vosaltres ho sabreu, jo he portat, he intentat a nivell de la comissió, ho he fet a través d'una carta -que no m'heu contestat mai- de mirar de trobar una solució. Dos qüestions: primerament és la dels petits cantors i, a després, la de l'escola d'esquí, perquè no hem de ser ambiciosos. Jo no hi posaria, pas, pel moment totes les entitats o tots els plantons que ens permeten fer exhibició de qualitat a l'exterior. Però en això, sí que voldria fer un crit al fet que ens agrada molt que tinguem bons ambaixadors, però no en fem inadaptats, donem totes les possibilitats als *quins* tenim l'obligació de fer-ho.

No heu parlat del joc, i us he de dir, Sr. cap de Govern, que me n'alegro, perquè jo hi sóc en contra del joc i, senzillament, perquè n'hi ha prou de pobres

i no n'hem pas de crear més. Passo aquesta inestabilitat, i després aquesta injustícia que resortirà amb els medis de controls que haurem d'instal·lar.

Heu florejat la paraula universitat dient que, a nivell de Sant Julià... -i me n'alegro, i us felicito- de veure que a Sant Julià tindrem aquest centre, o tenim aquest centre, que tots desitjàvem i que tots vam crear, tot i que féssim una creació convinguda, però, actualment encara desmembrada, perquè contràriament a les promeses que es van fer en el seu moment havíem de participar en els reglaments, havíem de millorar aquesta Llei i, d'aquí a pocs dies, ens permetrà de veure que hi ha una manca molt gran, i que en compte de fer regularitzar les qüestions per la Universitat, ho farem per les professions lliberals. Ho farem per un cop de firma, i per la voluntat miraculosa de 28 senyors que estan assentats, aquí, menys els *quins* no ho creuran així d'oportú.

Vau parlar de l'OMC... No sé, jo penso que és un tema... almenys em sembla que si no m'enganyo fa més d'un any que em va venir un informe on se'n deia que de tota urgència... -vos parlu de la data del 1997- que de tota urgència, doncs, havíem de triar una via. Sembla que per la impressió que en tinc del contingut, que el més calent està a l'aigüera i que, a després, quan les coses amb uns avals, que l'any passat ja us vaig dir, en el seu moment, i amb tot el respecte per les persones, ja havia llegit quan tenia 14 anys "Pescadors d'Islàndia", doncs, penso que el que convindria trobar és la força a prop de les persones que més ens poden ajudar. Segons sembla la *vox populi*, moltes vegades, us ha dit, i us ha fet el recordatori, -no sé si es veritat perquè la gent moltes vegades en diuen una i en fan una altra- i insisteixen sobre la necessitat de trobar un recolzament pel que dieu, les relacions de bon veïnatge. Penseu que França pot ser un bon recolzament i el recolzament directe.

Doncs, per tornar amb allò de l'OMC pensava que, justament, el que decidíem sobre l'Organització Mundial del Comerç, i la via a seguir seria la que faria que tinguéssim una entrada o sigui, per la porta oberta, o per la gatera, per anar a la Unió Europea.

Tampoc heu parlat de FEDA i de la fusió. Imagino que això no ho heu fet perquè, justament, aquest matí, entre les meves mans m'ha caigut un informe, on més o menys... -no he tingut temps de llegir-ho- i el que sí vaig florejar, ahir, amb els ulls, el que la premsa en deia, doncs, imagino que deu ser per no fer-vos repetitiu, doncs, en passo.

Com a conseller nomenat a nivell parroquial, cosa que penso que molts d'aquí ho hem estat -almenys, la meitat. A després ha insistit sobre el fet de què les

relacions entre els comuns s'ha de millorar, i nosaltres tenim l'obligació, si se'ns permet, de mirar de treure asperositats a tot el que sembla el pit dels uns per mos de centralitzar, i la modèstia o la poca força aprofitant la disgregació que algunes vegades es proposa. Doncs, com a conseller d'Ordino, evidentment, i ja que, vostè, Sr. cap de Govern, vau parlar dels convenis sobre el patrimoni, vau parlar de Pal, i me n'alegro, i sé que és una iniciativa que felicito, gràcies a Déu. Ordino ja fa 20 anys, doncs, va anar -com també ho va voler reconèixer- per la seva pròpia iniciativa cap a aquesta idea, i l'encoratjament que feu el comparteix tothom.

Però el que sí que veig és que amb el Conveni que vam signar, doncs, es diu que s'ha de protegir, i s'han de fer les millors. Pel moment, com a ciutadà d'Ordino, i veí de la casa que havíem estat, em dono compte que a Casa Rossell no s'hi fa res i, Casa Rossell, és un dels patrimonis més grans que segurament, en aquesta casa mai cap conseller havia pensat que un dia, des d'aquí o des del Govern, es podria administrar. Tampoc es fa res a Santa Bàrbara, tampoc es fa res a la masoveria o almenys, se'n diuen moltes de coses i, pel moment, no es plasma res, és a dir, que la població, la parròquia d'Ordino està desorientada. Aquí voldria recordar -ja ho he dit una altra vegada- que la masoveria del Vilar, la masoveria de dalt de la Cortinada podria ser -ja que va elogià l'agricultura, i ara estem a punt de fer un projecte, de votar un avantprojecte, a després, que ens el presentareu com a projecte- fer de la masoveria un centre de formació agrícola. Aquest centre podria ser a ensems un pou dels experts, i de les altres bordes, també, valdria la pena que es donés una millor idea de conservació del patrimoni.

No us faré greuge, perquè en d'altres moments sí que us vaig dir que semblava una casa abandonada... No, s'ha de fer justícia, ho teniu, almenys, a la vista, i això, doncs, és a honor vostre i, fins i tot algun petit detall que en d'altres temps s'havia negligit, doncs, ara l'heu corregit.

Aleshores, aquí, us demanaria que concretéssiu i que, sobretot, totes aquestes coses es fessin amb un consens, evidentment d'aquesta sala, però, tenint en compte la parròquia d'Ordino.

Una altra qüestió, perquè avui ha sortit i ja només faig que passar molt de pressa, ahir i avui ha sortit als medis de comunicació... un dia, jo, parlant d'aquesta sempiternal, i que va ser la mare dels ous, és a dir, el tabac, ja ho vaig dir: *al tanto*, no es minven les entrades, pensem que l'immobiliari vindrà a resoldre aquestes deficiències. Ja fa més d'un any que us ho vaig dir, i ara, gairebé us esclata entre els dits.

També us voldria recordar -i a la Sra. ministra ja li he dit dos o tres vegades- que potser, valdria la pena que es fes el control dels metalls preciosos i de les pedres precioses, no tant per una fiscalització sinó per una serietat a nivell de la venda.

Bé, una altra cosa que sí que ho he de dir perquè, en un futur, i això gairebé és el *péché mignon*, -com es diu, i permeteu-me, el galicisme, o permeteu-me l'expressió. Al transport per cable només li trobeu bones coses, però, la factura, evidentment, s'haurà de pagar, i dic això perquè tots tenim de mala recordança, gairebé l'engany que hem tingut amb el que és, o el que serà el túnel d'Envalira.

Acabo. En resum, Sr. cap de Govern, la vostra exposició d'Andorra va bé. Us he de dir -perdoneu-me- a opinió meua que no és així.

He dit.

El M. I. Sr. Síndic General:

També pel Grup Mixt, té la paraula el Sr. Vicenç Mateu.

El M. I. Sr. Vicenç Mateu:

Gràcies Sr. síndic.

En primer lloc, doncs, demanar excuses a vostè, Sr. cap de Govern, als consellers lliberals, i a tots els que ens escolten perquè haurem d'anar molt de pressa. Lamentem disposar, únicament, de molt poc temps en el que considerem que és el debat polític més important de tot l'any.

Bé, el seu discurs, Sr. Forné, ens produeix un problema metafísic i que és el següent: miri estem aquí, hauríem d'estar aquí per intentar debatre sobre allò que no existeix, és a dir, la seva orientació política i la del Grup Lliberal.

Debate sobre l'orientació política del Grup Lliberal i del Govern lliberal és, per nosaltres, debate sobre el vestit nou de l'emperador, aquell que tothom creia veure per afalagar l'emperador mentre aquest anava despullat.

Al nostre entendre, Sr. Forné, vostè -i el seu discurs ho confirma- no en té d'orientació política. Com que no en té, aquesta li han de donar, doncs, els funcionaris, els directors dels departaments. En lloc de marcar vostè les línies, en lloc de definir les prioritats, són ells els qui, sortosament, els hi marquen a vostè. I, això, és trist i preocupant perquè vol dir que vostè està governant el país sense saber on vol anar, i com diu un vell proverbi xinès: "sense saber on es vol anar és difícil d'arribar-hi".

Vostès, senyors lliberals, es van presentar a les eleccions pretenent no tocar res i encara, més enllà

de discursos més o menys florits, és aquesta la seva filosofia: "no toquem res, ja està tot bé com està", o també "toquem només allò que ens obliguin des de fora" i, aleshores evidentment, al ritme de fora i no al nostre, és clar...

Lamentem, Sr. Forné que vostè, així ho sembla, vingui, aquí, no a exposar grans línies d'orientació política, i a debatre-les en benefici del país per treure'n profit tots plegats, sinó que molt ens temem que vostè ve únicament a passar un tràmit formal i a emprar el Consell com una caixa de ressonància mediàtica del seu discurs miraculós.

El que vostès, de veritat, pensen i pensen fer, ja ho discutiran a porta tancada dins de les files lliberals i poso com a exemple d'això, doncs, la Llei del joc.

Així ens ho confirma la composició del seu discurs. Com ahir, abans d'entrar en aquesta sala ens deia amb una certa ironia un consell lliberal, aquest discurs seu és un discurs que conté uns quants clàssics d'aquells que es van repetint a cada Consell: que si la Llei d'Immigració, que si la Llei de l'ordenament del territori... i això barrejat amb els elements que fan, del seu, un discurs de bon escoltar per a un oient amb excessiva bona fe.

El seu, - ja li hem dit altres vegades- és un discurs políticament correcte, vostè adreça, diguem, des de les càmares a aquells oients de bona fe, i vostè no s'està de parlar de l'entorn, de si el desenvolupament socioeconòmic harmoniós, de si les generacions futures, que si la joventut; fins i tot, aquest cop, s'ha atrevit amb la biodiversitat i amb el desenvolupament sostenible.

Miri, si sortim d'aquesta sala el que veiem són 5.000 treballadors amb paper rosa, veiem un creixement desbocat segurament per un excés de demanda que acabarem pagant... acabarem pagant les conseqüències, i pensem que de tot això, sap Sr. Forné, el que ens preocupa... el que ens preocupa és que el que diuen, nosaltres pensem que el que vostès diuen, el que vostès proclamen és el que precisament no pensen fer i, en canvi, doncs, el que fan és el que no diuen, i li diré que ens han donat un disgust perquè vostès han parlat novament d'immigració i de la borsa de treball, han tornat a parlar de l'ordenament del territori, fins i tot s'han atrevit a parlar de la nacionalitat, i li demano si pensa vostè emprendre alguna acció en aquest sentit i, per tant, com que n'han parlat, vol dir que no deuen tenir cap intenció de tirar-ho endavant.

En canvi el que fan no ho diuen, per exemple, no han parlat en absolut del joc i, doncs, les filtracions a la premsa ens han dit que vostès tenen un projecte molt definit.

No han parlat d'impostos, ni en van parlar en el seu moment, van dir que no calien i, doncs, ara sembla que finalment els posaran.

Què hi ha i que no hi ha en el seu discurs? Començaria per dir el que no hi ha: per nosaltres no hi ha política en majúscules, no hi ha esperit, no hi ha grandesa, no hi ha gairebé tampoc cap referència a polítiques socials, a la cohesió, a la identitat, allò que per nosaltres és, ara per ara, preocupant i que és el descontrol en el creixement tant humà com d'agressió cap a l'entorn sense cap model.

Què és el que hi ha, en canvi, en el discurs; i del que hi ha, quan n'hi ha? Doncs, miri, d'un discurs de vint fulls a unes quaranta línies per full, és a dir de vuit-centes línies el que hi ha és: sobre les competències, 7 línies; sobre l'obertura de capital estranger i la Llei de societats, 11,5 línies; sobre polítiques d'integració social, 3 línies; sobre immigració i treball, 3 línies més; d'educació en parla realment molt poc, parla vostè d'una escola que pot ser una bona iniciativa si es planteja bé, ens parla també dels convenis amb la Universitat de New Mèxic o Western d'Ontario. D'educació no ens parla d'infraestructures, no parla d'un sistema educatiu de qualitat, no ens parla dels conflictes creixents que hi ha als centres, a menys que vostè pensi enviar els alumnes conflictius, precisament, a la Universitat de New Mexico.

Vostè, en canvi, ens parla durant tres fulls -més de 120 línies- de joventut. Fins i tot ens fa la cita d'un sociòleg francès i ens explica en què consisteix la joventut, és una lliçó magistral... Podríem pensar que vostè li dóna molta importància al tema de la joventut -nosaltres li'n donaríem- però, escolti, això tampoc ens ho creiem. I no ens ho creiem, perquè vostè sap tan bé com jo, que el pressupost que vostès han donat al departament de joventut, per enguany, és, d'escassament, de 6.000.000 de pessetes.

Miri, Sr. Forné, tot això no és seriós. No és seriós com tampoc ho és que vostè es pretengui atribuir la bonança econòmica que des del 1995 es pot viure a Andorra. Vostè sap tan bé com els que estem aquí, que l'augment del consum intern en els països de l'entorn ha estat determinant, que la bonança econòmica en aquests països ha estat determinant, i que la baixada dels tipus d'interès també ha tingut alguna cosa a veure.

No és seriós, tampoc, Sr. Forné que en parlar de magnituds econòmiques, quan parla de números, quan parla d'endeutament i d'inversió, obliidi l'endeutament comunal però comptabilitzi alhora les inversions fetes pels comuns... escolti, això és fer trampa.

Vostè, Sr. cap de Govern, ha arribat a donar la volta a la dita italiana, aquella que diu: "plou, la culpa és

del Govern" -més o menys-, perquè ahir em va semblar escoltar que ens venia a dir..., gairebé ens venia a dir que si l'any passat havia nevat més que cap any també era gràcies al Govern.

Miri, una especial anàlisi ens mereix i ens preocupa: la seva política exterior. La seva política exterior cada any ens dóna alguna metàfora il·lustrativa: l'any passat era l'espai intercostal; aquest any ens parla de relacions exponencials, de les relacions internacionals amb els Estats Units; també ens parla del magnetisme, aquest any.

Miri, aquest és un capítol en què nosaltres percebem una clara dissonància amb el to general de triomfalisme, que ha estat present en tot el seu discurs. Mentre que per tot arreu se'ns diu que tranquils que tot va bé, que Andorra va bé -com deia el company Simó Duró. Quan es parla de política exterior se'ns diu que cal canviar, i que cal fer-ho en el moment precís, que vostès han descartat l'esperar i el mirar, el mantenir i el conservar, que vostès han descartat l'*status quo*, a la pàgina 15 ens diu, per exemple, que Andorra no vol quedar-se enrera, en la pàgina 16 ens continua insistint amb aquesta idea, a la pàgina 17 ho torna a dir, però arribant a la pàgina 18 vostè parla -i això ens preocupa- doncs, que tremoli una mica aquesta seguretat del canvi i ens parla, ja, de 2 possibilitats, ens diu: bé, hi ha una alternativa que és canviar o deixar les coses tal com estan i, la conclusió de tot plegat -i això és una citació: "la decisió que cal prendre, per tant, és una altra. Si es preparen i es comencen a aplicar els canvis ara, en un moment econòmicament bo, o si s'aposta per retardar la solució dels problemes per a moments més difícils".

Bé, escolti, nosaltres amb aquesta conclusió ens quedem desconcertats. Després de tant insistir, doncs, em sembla que vostès mateixos no ho tenen clar. Ens dóna la sensació que vostès estan buscant confirmació d'això, i ens fa sospitar respecte a qui adrecen vostès aquest discurs? No sé si l'adrecen a l'oposició, l'adrecen a la mateixa majoria, o l'adrecen als ciutadans que els van fer la confiança.

Miri, en conclusió, nosaltres pensem que aquest és un discurs sense prioritats, és un discurs mancat de model de societat, mancat també de visió d'estat i, perquè no digui que no som positius, nosaltres anem a donar-li allò que per nosaltres haurien de ser les prioritats. Hauria de ser una prioritat per nosaltres, l'educació, no només en el sistema formal sinó al llarg de tota la vida, la formació continuada; hauria de ser una prioritat la inversió en infraestructures, abordades no com a pegats parcials sinó des d'un plantejament global; hauria de ser una matèria de reflexió profunda, una prioritat, el creixement ordenat i sostenible, creiem que estem ara en un

moment on, fins i tot, estem creixent d'una forma més accelerada que possiblement als començaments dels vuitanta, i tots sabem els perjudicis que això ens pot portar en un futur. La diversificació econòmica també seria una prioritat; el finançament de l'Estat, ho seria; l'encaix amb Europa; el respecte de l'estat de dret; el desenvolupament de drets i llibertats fonamentals; les polítiques de cohesió social; l'aprofundiment de l'estat del benestar; el reforçament de la identitat andorrana que permeti crear un sentiment de comunitat.

Per nosaltres són aquestes les prioritats que de veritat importen al ciutadà, i aquestes serien les prioritats en les quals caldria, de veritat, que vostès esmercessin el seu temps, senyors lliberals, en lloc de discutir sobre projectes que, com la Llei del joc, ben poc importen als electors.

Gràcies.

El M. I. Sr. Síndic General:

També pel Grup Mixt, té la paraula el Sr. Jaume Bartumeu.

El M. I. Sr. Jaume Bartumeu:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Els consellers de Nova Democràcia ho hem de reconèixer; el discurs d'ahir del Sr. cap de Govern, és veritablement d'antologia. Des d'ahir sabem que esteu aplicant el mandat electoral rebut fa dos anys, i que l'executareu durant la legislatura sencera -com a mínim- heu dit. Serà en tot cas com a màxim. Després necessitareu renovar el mandat. No sigui que ens vulgueu colar ara aquí la vostra interpretació del contracte del director de l'ORTA que sobreviu a les eleccions.

Doncs, bé, ens heu etzibat 20 pàgines de frases fetes i heu anant enunciant diverses qüestions sense proposar pràcticament cap mesura concreta.

El que havia de ser un discurs d'orientació política general, en el qual, com deïeu, apareguessin les vostres prioritats, i un calendari de realitzacions concretes, que és el propi d'un Govern amb una majoria al Consell General, sembla un catàleg de bones intencions amb una buidor preocupant.

Malgrat tot, el que si tradueix i fins i tot traeix el discurs és l'erràtica direcció que caracteritza el vostre Govern.

Jo, també, he comptat les línies com el company Vicenç Mateu: 1 sol paràgraf i 7 línies pels serveis socials, 2 minsos paràgrafs i 11 línies per cultura, 4 paràgrafs i 20 línies per turisme, 7 paràgrafs i 30 línies per a disfressar amb una enganyosa generalitat

el gran projecte del vostre mandat: l'Escola dels Petits Cantors. Tota una prioritat, sí senyor!

Ens heu parlat molt d'Europa, però la vostra manera de parlar-ne tradueix -i també traeix- que sota aquesta mena de "crepuscle de les ideologies" que anunciieu s'hi amaga una política, la vostra, que és la política de la dreta més tronada d'Europa.

La construcció política d'Europa té com un pilar fonamental la consolidació de l'estat del benestar. I això no té res a veure amb cap mena de salt al buit -com ens heu parlat. Els liberals només entenen Europa com un mercat, però Europa és també un projecte social integrador i solidari. Per això us estem reclamant insistentment que signeu la Carta Social Europea. I també per això, perquè tenim visions distintes del que ha de ser l'acostament d'Andorra a Europa, us resistiu amb tossuderia a fer-ho.

Tot escoltant la lectura del discurs ens anàvem preguntant si no seria que vivíem en 2 països diferents. Les poques vegades que heu concretat alguna cosa ens adonem que la realitat -i també us ho han dit els companys que m'han precedit en l'ús de la paraula- és ben diferent de la idíl·lica "Andorra va bé", que heu volgut fer creure als ciutadans, que heu definit, amb la vostra addicció als mitjans televisuals, com "...tots aquells que ens veuen i escolten més enllà d'aquesta sala".

Precisament pels ciutadans que viuen i treballen a Andorra, a l'Andorra de cada dia, alguns exemples seran entenedors.

Dieu que heu aplicat les previsions de la Llei del notariat publicant el Reglament. Ho va fer tard, però això -ja ho vam veure dijous passat amb les preguntes de l'AND- ja és la vostra conducta habitual.

Però també ens heu dit que heu facilitat la posada en funcionament de l'Arxiu General de Protocols, i el Registre Central de Darreres Voluntats.

Els qui us van veure i escoltar ahir, i que ja fa mesos que esperen la tramitació de diverses escriptures o testaments per no poder accedir al conjunt dels protocols anteriors, devien quedar bocabadats. Viuen en una altra Andorra.

Som -ahir ens ho vàreu dir- "... davant la necessitat imperiosa de restablir la seguretat jurídica del mercat immobiliari". Hi ha, doncs, inseguretat jurídica en el mercat? Els vostres discursos dels darrers 4 anys no ho permetien pas endevinar. Devien ser en una altra Andorra.

Efectivament, Sr. cap de Govern, aquesta tardor tindrem eleccions comunals. Potser perquè som en anyada electoral no heu sabut trobar un llenguatge

prou clar a l'hora de parlar de lleis específiques i concretes pel que fa a les competències.

El llenguatge del programa electoral del Pla de 1993 era molt més clar. S'entenia. Volíeu fer marxa enrera en les competències comunals i en les transferències de capital als comuns.

Heu posat força aigua al vi però, ahir, si ens volíeu exposar la vostra orientació política general, havíeu de parlar una mica més clar. Què voleu fer els lliberals amb el títol VI de la Constitució? El voleu canviar? Ho heu de dir. No sabem si som en la mateixa Andorra que va fer possible el procés constituent.

Sembla que en l'àmbit de la política educativa teniu una preocupació que va creixent cada any pel que fa al desequilibri entre els universitaris andorrans que escullen Espanya i els que volen anar a França.

No ens podem satisfer pel fet de saber que penseu que el tradicional concepte d'equilibri, que tant arrelat està en la política andorrana, s'ha d'intentar mantenir. Volem saber quines accions concretes heu fet en els darrers 2 anys, i quines penseu portar a terme en els propers mesos per a mantenir un mandat que és constitucional, i que és de cabdal importància pel futur d'Andorra.

Perquè, Sr. cap de Govern, no es pot estar preocupat pel desequilibri tot i contribuint fortament a reforçar-lo i a consolidar-lo, lluint com a èxits els convenis amb les Universitats de l'Estat espanyol. Aquí tampoc no som dins de la mateixa Andorra.

Pel que fa al medi ambient ja som en un altre món. Si estem situats, com ens deïeu ahir, en una "posició de país líder", quant a la recollida del vidre ens agradaria saber on van el residu -no únicament el vidre- que recollim. I ens agradaria saber, també, quan posareu terme a la perillosa pol·lució atmosfèrica que genera l'actual forn incinerador d'escombraries. Pol·lució que fou reconeguda, aquí, per la ministra d'Agricultura en una sessió de preguntes al Govern.

Així doncs, una realització important serà la construcció de la depuradora de la Massana i Ordino, que s'iniciarà aquesta tardor.

Probablement els ciutadans de la Massana que han hagut de portar el Govern davant els Tribunals per reclamar el seu dret a un subministrament d'aigua potable, creuaran que viuen en una altra Andorra.

Perquè la democràcia funcioni és necessari recuperar la convicció que les lleis s'han de complir, ja que en una societat democràtica, la llei és expressió de la convicció social dominant i, per consegüent, el mitjà de fer prevaler els interessos generals de la comunitat sobre els particulars dels ciutadans.

Pels liberals sembla que la llei fos un destorb gratuït. El copríncep francès i el Tribunal Constitucional ho han constatat i declarat no fa pas gaire.

Sembla com si liberalització i deregulació fossin una mateixa cosa, quan és ben sabut que no hi ha llibertat sense l'existència d'un marc normatiu que equilibri les respectives posicions dels poderosos i dels dèbils, i eviti els abusos del gros sobre el petit.

Torneu a entonar la cançó de la sola veu per anar a Brussel·les a negociar. Voleu negociar no sabem ben bé què, però el que us preocupa sobretot és el qui.

Adreçant-vos més aviat -i també estic d'acord amb el que ha dit el company Vicenç Mateu- al vostre partit que no pas al Consell General afirmàveu, ahir, que cal "...tenir clar que allò que ens comprometem a complir ho haurem de complir, amb més puntualitat i potser amb més rigor que el que s'exigeix als altres".

Miri, Sr. cap de Govern, això no ens ho ha de dir a nosaltres, perquè no solament ja ho sabem, sinó que quan ens ha tocat ja ho hem fet, això. Parli més aviat cap a dins de casa seva, i faci balanç dels brillants resultats de la seva política exterior. Pels seus reiterats incompliments dels compromisos de l'Estat andorrà, el vostre Govern ha portat la pèrdua de credibilitat d'Andorra a Brussel·les. A Brussel·les es considera que el vostre Govern no ha protegit com calia els interessos de la Unió Europea en tot l'afer del contraban.

Hi ha dos lliçons a treure de la vostra mala política europea: la primera és que malgrat que el vostre govern ha estat, i és, presoner de grans interessos econòmics, no és bo barrejar la gestió dels afers públics amb interessos privats, ni que sigui a mig temps; la segona és que a Europa es defensen malament els interessos andorrans si es menysprea o es menysté els interessos de la Unió Europea.

El vostre ministre d'Exteriors ho ha estat pregonant darrerament a la premsa: ara va de bo, esteu disposats a posar tota la vostra voluntat de cooperació a la disposició del Consell General, i especialment a la Comissió Legislativa de Política Exterior.

Llegia l'altra dia al diari, El País, un comentari sobre un estudi que ha dut a terme un equip de psicòlegs, sobre el doble llenguatge d'alguns polítics. Assegura aquell estudi que tota afirmació desmesurada, massa insistent, no fa més que posar en evidència el desig d'amagar que es pensa el contrari del que s'afirma. El ministre Pintat predica el que no creu, i fa exactament el contrari del que diu. Valgui com a exemple la qüestió del diàleg amb la Organització Mundial del Comerç. El "Memoràndum de comerç exterior" que el Govern ha enviat a Ginebra i que,

pel que vam sentir ahir, està repartit per mig món, no ha arribat encara a Casa de la Vall.

Ja sabem tots, els que seiem en aquesta sala, que la Comissió Especial de Relacions amb Europa, creada amb il·lusió i voluntat de sumar esforços en interès d'Andorra, va tenir de plegar veles per la manca de lleialtat del ministre Pintat, que l'endemà mateix de l'inici dels seus treballs començà a sabotejar-la de mala manera.

Qui es creurà ara que amb una lleu operació de maquillatge es pot canviar la política de menyspreu del ministre d'Exteriors per la institució que representa la sobirania popular?

El que Andorra necessita no és pas la pretesa clarividència lliberal, que ara ja es veu amb cor, -ho vam veure ahir- fins i tot, de diagnosticar sobre la direcció cap on va la Unió Europea... no Andorra, la Unió Europea, ja. El que necessitem és una altra política, seriositat i credibilitat.

El Govern lliberal no té, en l'àmbit exterior, ni l'una cosa ni l'altra. Quina credibilitat vol tenir a Europa, un govern que continua resistint-se tossudament a encarar una seriosa política tributària?

La pèrdua de credibilitat exterior d'Andorra d'ençà que sou a l'Edifici Administratiu ens situa en el punt de mira de totes les enquestes internacionals sobre paradisos fiscals.

Hi ha en aquests moments una acció internacional concertada contra els països que són considerats paradisos fiscals. Un informe de l'OCDE de l'any 1998 sobre la competència fiscal, n'ha fet una prioritat. Precisament, l'OCDE ha tramès al Govern un qüestionari sobre paradisos fiscals, però no sabem quina ha estat la vostra resposta.

D'altra banda, a París, les comissions de lleis i d'afers estrangers de l'Assemblea Nacional francesa acaben de nomenar, dimecres passat -el dia 9 de juny-, una missió d'informació parlamentària sobre els paradisos fiscals. Els membres d'aquella delegació estan preparant un desplaçament a alguns paradisos fiscals, entre els quals hi figura el nostre país. Estem convençuts que els rebreu amb esperança i confiança, i no dubto pas que fent prova de seriositat els hi explicareu el vostre brillant projecte de casino al Clot d'Emprivat.

Seriositat, Sr. cap de Govern, és la que cal emprar quan es volen presentar les xifres de les finances públiques. No és seriós -i ja us ho han dit- presentar les xifres del dèficit públic limitades a l'endeutament del Govern, sense presentar les dels comuns, i a continuació atribuir-se els mèrits de la despesa d'inversió que estan fent els comuns.

No és seriós afirmar que tot el país en general sap que no és així. No podeu dir que el país, en general, presenta una bonança econòmica, quan cada setmana es publiquen al BOPA edictes de fallides de petites i mitjanes empreses, i quan torna a repuntar un augment preocupat de la morositat comercial.

No és -penso jo- tampoc gaire seriós dir a la Cambra de Comerç que la seva opinió serà tinguda en compte en la negociació amb l'Organització Mundial del Comerç, quan el Govern encara no ha demostrat -que sapiguem nosaltres- que hagi donat solucions a la problemàtica plantejada per "l'Informe sobre la competència al·legal, deslleial i l'intrusisme a Andorra" que la Cambra va presentar, el 7 de maig de 1998.

De què ens serveix, Sr. cap de Govern, que Andorra compleixi els anomenats criteris de Maastrich, pensats i emprats per assegurar la convergència de les economies europees cap a la moneda única, si Andorra no solament no és membre de la Unió Europea sinó que, a més a més, vostès no han volgut ni negociar un acord amb Brussel·les per a la utilització de la moneda única?

Certament aquest deu ser, com ens dèieu ahir: "un moment clau de la nostra història". Mirin si el moment és clau, que resulta que els fets indicarien que des de l'any 1995, quan vostè va assumir la presidència del Govern, l'economia andorrana hauria anat cada vegada millor i, en lògica conseqüència, hauria augmentat el benestar general. Així, almenys, ens ho vàreu dir, ahir, amb la modèstia que us caracteritza. El benestar d'uns quants, a ben segur que ha augmentat d'ençà que vostè va arribar al Govern. El benestar general ja són figures d'un altre paner.

Que ho preguntin si no a totes aquelles persones que heu condemnat a la precarietat laboral i familiar en absència de Llei d'immigració. Elles tenen una idea ben concreta del benestar que promouen els lliberals.

El M. I. Sr. Síndic General:

Per l'Agrupament Nacional Democràtic, té la paraula el Sr. Josep Dallerès.

El M. I. Sr. Josep Dallerès:

Gràcies Sr. síndic.

La nostra intervenció intentarà ser breu.

A la mesura del contingut del discurs del Sr. cap de Govern d'ahir al matí, ja que, si bé la llargada en paraules va ser certament raonable, es va limitar a fer un enunciat de bones intencions, i a donar

constància que entre el que el Govern diu que farà, i el que fa, no hi ha gairebé cap similitud.

Estem a mitja legislatura i pensàvem que ens faria l'honor de presentar una mica de balanç del que ha fet, el Govern, abans d'oferir-nos les expectatives, els projectes, les línies directrius, les prioritats pel que fa als dos propers anys, -o potser més- tal com ens diu vostè mateix, Sr. Forné.

Però, és clar, és difícil, sobretot quan apliquen la seva particular manera d'entendre la política, és a dir, fer el que no han dit que farien, i de deixar de fer allò que havien anunciat que estaven estudiant que volien fer.

Valgui com a il·lustració del que acabo d'avançar, el contingut del discurs-programa del cap de Govern, del març de 1997 quan afirmava que: "...la promulgació d'una llei marc del servei d'energia elèctrica ha d'aclarir la situació legal en què es troben les empreses distribuïdores i ha de definir els drets i obligacions, tant de les pròpies empreses distribuïdores com dels usuaris".

Al lloc d'aquesta llei ens presenten una altra llei a tràmit: el Projecte de FEDASA.

Seguint en la mateixa línia, ens va dir, ahir, que presentaran al Consell General la Llei d'ordenament del territori i d'urbanisme; volem recordar-li, Sr. cap de Govern que, ara fa un any, ens deia que "el Projecte... s'entrarà en la propera sessió parlamentària", és a dir, al setembre del 1998, aviat farà un any.

Podríem continuar cercant i citant exemples d'aquest tipus.

Com vol que ens fíem de les seves afirmacions, per més que aquestes es facin en el si d'aquest recinte?

És potser perquè, això, que li diem ara, aquí, algú potser li ho ha dit, també, que en el parlament d'ahir no s'hi troben propostes concretes, així no li podem dir, l'any que ve, que no les ha tirades endavant.

No cal dir que lamentem profundament, que l'orientació política del Govern, pel que fa al desenvolupament legislatiu del títol II de la Constitució, es limiti a 3 línies i mitja.

De fet, amb les declaracions fetes a la premsa pel ministre portaveu del Govern el passat 7 de maig, ens ho podíem esperar.

També ens diu que aviat tindrem Llei d'immigració. Fa anys que sentim aquest discurs. Val la pena recordar quants cops ens han dit que està a punt? Les excuses que donen per no presentar el text a aprovació parlamentària són múltiples: primer eren terminis que no es complien (havien arribat a dir que era qüestió de dies -la seva presentació a tràmit

parlamentari-), ara diuen que cal esperar la signatura del Tractat trilateral.

Ens podrien explicar de quina manera la promulgació de la Llei d'immigració pot influir en el Tractat trilateral? O és que, en aquesta Cambra, algú no sap que els tractats tenen rang superior al de les lleis, encara i per molt que aquestes siguin qualificades? Quin és el motiu veritable?

També, dins les referències al títol II, en aquest cas celebrem que el Ministeri de la Presidència estigui treballant sobre la incidència de la Carta Social Europea en la legislació andorrana -tal com se'ns va dir ahir. Desitgem que això no sigui un eufemisme, per dir-nos que li reserven un bon bany de calaix. Per si fos aquesta la intenció del Govern, avancem ja, des d'ara, que, de no tenir una presa de posició clara per part del Govern, al respecte, en el decurs del proper període de sessions, plantejarem, en base a l'article 134 del Reglament del Consell General, un debat sobre aquest tema demanant, evidentment, el posicionament del Govern.

En un altre lloc, el cap de Govern es pregunta: "...potser una anyada electoral no és la millor per encarar els reptes pendents de solució en l'encaix interior entre les competències respectives del Consell General, el Govern i els comuns". Demanem, primer: hi ha litigi de competències entre Consell i comuns? Segon: per què no s'ha fet abans? No era quelcom que s'havia iniciat ja fa més de 2 anys per la ministra de Finances?

Pensem que, tot plegat, és un balanç una mica minsat.

En un dels seus apartats se'ns presenta, és cert, els "sistemes integrats de transport comú" Déu n'hi do, el nom. Solució als problemes de desplaçament interior a Andorra. No se'ns detalla en què consistiran exactament, però en podem tenir una idea bastant clara, vist que acostumem a llegir la premsa.

L'afirmació de què podran arribar a ser un atractiu turístic per si mateixos, pensem que és un dels màxims exponents del grau de treball esmerçat en la preparació d'aquest discurs d'orientació política.

Ens permetem advertir que vigilin en aplicar algunes brillants idees, no facin els eslògans que ens anunciava el cap de Govern, i retrobi aquí l'home del món de la comunicació, aquells de: "Andorra, tot a peu de pistes... tot a peu de muntanya... tot a peu de natura", no es converteixin en: "Andorra, tot a peu", i punt.

Parem de comptar, tot i que, això de parar de comptar, no del tot, hi ha un tema que, decididament, és recurrent, Sr. Forné: és el de les

xifres del deute de l'Estat. Deute: -cito- 22.000 milions de pessetes.

Avui, 4 anys i mig després: 22.000 milions de pessetes, ni una més ni una menys, això sí, amb un jeroglífic de pessetes constants i de pessetes, possiblement no inconstants, que representa que hem rebaixat el deute de 2.000 milions de pessetes, tot i continuant devent el mateix.

Joc de prestidigitació? Realitat? El fet és que 22.000 n'hi havia i 22.000 n'hi ha!

Ara bé, ja que vostè n'ha parlat, puntualitzarem un cop més! D'on ve el deute? Sr. Forné ja l'hi hem dit, i repetit, aquí mateix en aquesta sala: el deute ve del pagament de les obres endegades durant la legislatura 86-89, en base a plurianuals que cal continuar pagant durant la legislatura que segueix, tot plegat incrementat pels interessos bancaris que es pagaven en aquell moment, que són molt diferents dels de l'època i, en tot cas, és fàcil fer els números.

Ara bé, quan parla de 22.000 milions no hi compta els plurianuals votats i, doncs, compromesos per als pròxims exercicis. Tenim la impressió que estem tornant a la mateixa dinàmica que corria pels aires a finals dels anys vuitanta i, tal com van les coses, molt em temo que en tornarem a parlar, de xifres, i de resultats però dels reals.

De moment, permeti'm que li recordi que la tendència pressupostària deficitària que venia arrossegant-se des dels anys 80, va ser invertida l'any 92, amb un Govern no precisament lliberal, i es va poder mantenir gràcies a les mesures endegades per l'Agrupament Nacional Democràtic, els anys 93 i 94, així com, també, mercès, també, a les entrades provenint del tabac.

Aquest any, però, la tendència ha tornat a capgirar-se, amb el seu Govern, i de la revolució fiscal anunciada, diria, citant una frase espanyola "a bombo i platillo" l'any passat, ni l'ombra d'un gemec.

Punt i a part.

Ens va conferenciar, també, sobre el treball de reestructuració de la complexa Administració general. L'Administració pública no pot donar feina a tots els andorrans i, per tant, tot el treball de futur del Govern ha d'anar cap a afrontar, d'una vegada per totes, la reestructuració de l'Administració general -aquesta frase és del seu discurs d'investidura del 6 de desembre de 1994.

Després de 3 anys i mig com a cap de Govern, el juny de l'any passat ens deia: "El Govern està redactant un Projecte de Llei d'organització de l'Administració general que tramitarà el Consell General durant el segon període de sessions de l'any 1998".

Entén per què, Sr. cap de Govern, tenim més que seriosos dubtes quan avança quelcom en aquesta Cambra? En referir-se a la Llei de la funció pública, afirma que no han defugit la responsabilitat d'adoptar mesures poc populars. Demanem quines han estat? Potser contractar nous empleats sense cap control? Potser deixar de fer augmentos salarials a funcionaris que cobren sous d'escàndol? O reduir el nombre d'assessors -permanents o eventuais- al nombre estrictament necessari, i sobre els sous dels quals encara esperem que respongui a la demanda que li va fer, durant la passada legislatura, un conseller de l'Agrupament Nacional Democràtic?

Sr. Forné, el seu discurs continua no convencent-nos.

En relació amb els serveis sanitaris, vostè va destacar la implantació d'un sistema informàtic per a un bon nombre de metges de capçalera. Molt ens temem que això pugui comportar una circulació de dades confidencials sobre la salut de les persones, dels pacients. Com queden aquestes protegides?

L'any passat, potser pensant en aquest tema, el debat d'orientació política anunciava que: "El Govern està elaborant una Llei de confidencialitat de dades que protegirà els ciutadans del mal ús de les seves dades personals". Aquesta llei no s'ha vist ni en forat ni en finestra, i ens diu que el sistema informàtic s'està implantant.

Creuen vostès que aquesta actuació, encara que puguem estar segurs que no es farà un mal ús d'aquestes dades, es fa en conformitat amb la Constitució?

Permeti'm que li digui que tenim dubtes, dubtes molt seriosos.

I com que de dubtes en tenim en molts de temes esbossats aquí, ens permetrà que fem un incís per parlar-ne d'un que ens preocupa, i al que vostè s'hi va referir de forma velada en parlar del Projecte de llei d'ordenament del territori.

En els darrers dies hem pogut veure en els mitjans de comunicació la repercussió que està tenint una decisió adoptada pels òrgans judicials en la que es qüestiona, en concret, la validesa dels contractes de promesa de compravenda i, de retruc, l'adquisició de propietats immobiliàries per part de persones estrangeres, així com la participació de capital estranger en societats andorranes.

És un tema que va molt més enllà de la pura anècdota.

Ja sap el Govern que la nostra actuació al respecte, d'abans de què la notícia aparegués als mitjans de comunicació, ha estat constructiva i de prudència, però això no vol dir que ens en desentnem, i que donem cap carta blanca, al contrari, considerem el

tema prou important per al país com perquè mereixi més que una lleu pinzellada.

Demanem reflexió i prudència.

Si les solucions proposades o adoptades pel Govern són imaginatives, projectant-se vers un futur ben definit, i estan encaminades a resoldre de forma efectiva en el temps la qüestió, tenen ja des d'ara el nostre suport -sempre i quan, evidentment, se'ns tingui al corrent de la corresponent informació.

El que ens preocupa, i no voldríem que passés és que es deixi gangrenar el tema, i que s'adoptin decisions "genials" que indisposin, un cop més, societat andorrana o països veïns.

De qualsevol manera ens permetem apuntar-li que els "molts anys de poc rigor" als quals fa referència es redueixen a sis -dels quals els quatre darrers amb vostè com a cap de Govern- ja que abans de l'aprovació de la Constitució les regles del joc eren unes altres.

De forma mig velada, també, es va referir a un tema que, segons com es tracti, pot portar conseqüències més enllà de les que, al nostre entendre, s'han previst en plantejar-lo.

D'entrada, lamentem constatar que quan parla de "l'adaptació de programes" per als joves més motivats en disciplines esportives o aquells que estan enquadrats en organitzacions musicals i artístiques, no sigui dins l'apartat de política educativa sinó que ho fa justificant-ho dient que assegurin la representació del país.

Lamentem que no sigui en l'apartat de política educativa, perquè considerem que ha de ser dins d'aquest context, i dins del marc d'una reflexió general sobre l'educació que, en tot cas, tal plantejament s'ha de fer i no, només, per una raó d'imatge -de foto, podríem dir-, ja que no deixa de ser formació, educació en temps escolar.

Entenem nosaltres que tal reflexió s'ha de dur a terme no solament des del conjunt de l'estructura educativa sinó en el si d'aquesta Cambra, tenint en compte i com a base de treball, l'informe de la Comissió internacional sobre l'educació per al segle XXI, presentat a la UNESCO pel Sr. Jacques Delors.

En el món de l'educació, Andorra pot ser -és a vegades sense saber-ho- un autèntic laboratori, i d'això no se n'està, al nostre entendre, traient el profit que es podria, que se n'hauria de treure.

Si el Govern i el Grup Lliberal accepten treballar, en aquest àmbit, no a una adaptació de programes, com s'anuncia en el parlament d'ahir, sinó a l'adaptació del conjunt de l'estructura educativa, de forma imaginativa, per a què el doble objectiu de l'educació, qualitat i equitat, pugui ser respectat

sense deixar de banda els quatre pilars fonamentals -i cito l'informe de Delors-: "aprendre a viure junts, aprendre a conèixer, aprendre a fer -no a fer semblant-, aprendre a ser -que no a fer com si...-", si es parteix de la base que cal considerar el conjunt de l'estructura educativa andorrana, i no només aportar solucions parcials que, al nostre entendre, són pedaços que vulneren tant el principi de qualitat com el d'equitat, els consellers de l'Agrupament Nacional Democràtic aportarem tot el treball, l'esforç i la il·lusió necessaris per a què pugui ser una realitat.

I ja per acabar: l'any passat Sr. Forné, ens deia, que "Andorra encara va bé". Aquest any ja ens diu que des que va "assumir la responsabilitat del Govern, l'economia andorrana -talment relació de causa a efecte- ha anat cada vegada millor, i ha augmentat el benestar general". Fins i tot arriba a dir que hi ha la benedicció del cel, perquè aquest any ha nevat més. Sr. Forné, si la seva sola presència al capdavant de l'Estat és capaç de fer tants prodigis, potser sí que l'haurem de guardar.

Em temo, però, que no hi és per molt, vostè, en tot això. Si les coses van com van, de ben segur, serà més aviat, perquè fora de les nostres fronteres s'han pres decisions que ho han propiciat.

Vostè, el seu Govern, no hi són per res en l'euro -gairebé podria dir que no en volen saber res-, com tampoc no hi són per res en la baixada dels interessos a Europa, com tampoc hi són per res en la revifada econòmica fora de les nostres fronteres, de la qual en rebem els resultats.

En contrapartida, sí que és el seu Govern, Sr. Forné, que ha estat a la base de les males relacions amb la Unió Europea i als països veïns.

I això que ens deia ahir, per adaptar-se a les noves realitats: "Andorra ha canviat quan ho ha cregut necessari". Caldria afegir-hi que sí, que així havia estat, fins que va arribar el Govern Lliberal, un Govern Lliberal que presenta al Consell lleis que vénen imposades des de fora.

A l'inici del seu discurs d'ahir, deia que sovint les prioritats s'han de valorar de manera diferent segons circumstàncies internes o externes.

També deia, encara que fa més temps, concretament el 6 de desembre de 1994: "Hem de prioritzar des d'ara les negociacions del nou conveni com a país tercer amb la Unió Europea, que substituirà l'aprovat el 1990". Dos anys més tard, el 20 de març de 1997, afirmava que "S'ha dut a terme l'aprofundiment de l'Acord obtingut l'any 1989 amb la Unió Europea, de manera que s'ha superat la fase inicial dels 5 primers anys previstos i, per les dues parts, s'ha fet la manifestació que és un acord bo i útil".

Ara fa un any, però, ja ens confirmava que, al seu entendre, i cito: "s'ha de fer un tractat diferent de l'actual que anticipi la problemàtica que, de manera inevitable, arribarà a l'entorn del respecte de les bases de lliure circulació i de claredat econòmica, i que...", continuo citant, "...És el criteri del Govern que la bona adequació d'Andorra a la Unió Europea passa per l'obertura d'un procés negociador. Això comporta el ser capaços de respectar les quatre llibertats fonamentals: lliure circulació de les persones, de béns, de serveis i de capitals. Preparar-se per a aquesta negociació és, avui, l'essència de l'orientació política d'aquest Govern." Fi de citació.

Vist que les circumstàncies, no sabem si internes o externes, l'havien fet canviar d'opinió, per tal de tractar de forma adequada aquest nou encaix que vostè apuntava, els membres d'aquesta Cambra van decidir, per unanimitat -i creient-nos el que se'ns estava dient-, a proposta de l'oposició, crear una Comissió Legislativa Especial que podés donar suport al Govern en aquest tema, i això, vista la paràlisi que es constatava en la Comissió d'Exteriors -parlo del discurs de l'any passat i del que va seguir.

Però, el Govern no estava per la feina i, malauradament, aquella Comissió no ha arribat a funcionar ni un any.

El Ministre de Relacions Exteriors declarava fa uns dies, que aquest tema ocuparia una gran part del discurs d'orientació política, el d'ahir. Constatem que no ha estat així. A hores d'ara encara no sabem quin tipus de negociació volen fer, ni què volen negociar, ni amb qui volen fer-ho. En un moment ens diu que: "després d'acords tan positius -i continuo citant- com aquell (el signat l'any 1990), s'ha de ser molt prudent abans de negociar-ne, i ratificar-ne d'altres" i poc després que: "l'adhesió a l'Organització Mundial del Comerç va més enllà i és el complement de l'Acord comercial amb la Unió Europea".

Senyors, no és que vagi més enllà, és que hi ha un article que és contradictori, i això no ens ho va dir el Sr. ministre, aquí, la setmana passada, i això no ens ho diu, de la mateixa manera que no ens diu què pensen fer al respecte.

Podria allargar-me més en aquest aspecte, només donaré les gràcies per la informació respecte de l'OMC, gràcies per la informació rebuda ahir, i que no s'ha donat, un cop més, a la Comissió d'Exteriors.

Sr. Forné, les ofertes de col·laboració, per poder parlar d'una sola veu a l'exterior, com vol que ens les creiem?

A cada Consell que tenim ens demostra que no ha complert el què havia dit.

Es decidiran algun dia a informar aquesta Cambra sobre el què volen fer? Saben realment el què volen fer?

Ha arribat un punt en què el que cal no són paraules, ni cortines de fum, sinó fets, les seves paraules no ens les creiem més.

Gràcies Sr. síndic.

El M. I. Sr. Síndic General:

Pel Grup Lliberal, té la paraula el Sr. Francesc Mora.

El M. I. Sr. Francesc Mora:

Gràcies Sr. síndic.

Senyores, senyors, Sr. cap de Govern.

Aquest any em toca a mi de fer aquest debat d'orientació política que l'any passat va realitzar el meu company, i antecessor en el càrrec de President del Grup Lliberal, el Sr. Martí, i que ve a mostrar la clara línia de continuïtat i de cohesió del nostre Grup polític.

Sr. cap de Govern, permeti'm abans de tot, efectuar algunes consideracions generals força importants per entendre el perquè avui, tal i com vostè va mencionar en el seu discurs d'orientació política d'ahir, Andorra està situada, tant en el social com en l'econòmic en uns nivells que no tenen res a envejar a cap dels països del nostre entorn.

Això s'ha aconseguit gràcies a una cohesió basada en el desplegament d'una política de centre, liberal, moderna i socialment avançada que realitza el Grup Lliberal, i que ha dut el nostre país, en aquests darrers cinc anys, que tenim la responsabilitat de governar, a una estabilitat política, i a un progrés econòmic i social difícil de superar.

Un progrés econòmic i social que no seria possible sense una forta cohesió dels que tenim la responsabilitat de governar. S'ha vist en tots els països del nostre entorn que és necessari tenir un Grup polític fort i consolidat per aplicar polítiques econòmiques i socials que necessiten els països, moltes vegades, no del tot populars, però sempre necessàries per l'interès general.

No cal més que recordar, Sr. cap de Govern, la passada crisi del tabac, ja tancada gràcies a la responsable i decidida intervenció del vostre Govern. Intervenció que sense cap dubte va comportar tensions internes dins de les files lliberals, però que es varen superar amb responsabilitat i cohesió, i interposant els interessos d'Andorra per davant d'interessos particulars i pressions de política parroquial a les quals, els diferents consellers, no van

cedir, tal i com he dit abans, amb sentit de responsabilitat.

Vostè, Sr. cap de Govern, no n'ha fet menció en el seu discurs, però sap perfectament que la crisi del tabac, per a molta gent, podia presentar la desestabilització del Grup que li dóna suport. Malgrat els pesi a molts, puc afirmar, com a president del Grup Parlamentari Lliberal, que no tant sols aquesta desestabilització no s'ha produït sinó que ben bé al contrari, ja que en els moments de crisi s'ha vist enfortida la cohesió del Grup Lliberal, tan necessària per al nostre país, sobretot davant del lamentable espectacle ciutadà que ofereix l'oposició majoritària.

Voldria manifestar, Sr. cap de Govern, i des del punt de vista de la perspectiva que dóna el temps, que no és bo, per solucionar les qüestions de política internacional, les constants desinformacions i tergiversacions de la realitat, que s'han vingut donant, creant polèmiques allà on no n'hi ha, o voler demostrar a l'exterior que el teu contrincant polític interior no té cohesió interna. Totes aquestes actuacions fan més mal que bé... fan més mal que bé a la totalitat del país. No s'ha de mirar el guany en vots, s'ha d'interposar el bé general, com ha fet, fa i farà sempre el Grup Lliberal, gràcies a la cohesió i a la fortalesa política que té avui en dia, i que li permet, Sr. cap de Govern, efectuar les seves accions de Govern des de sota i des de la responsabilitat i la coherència.

Des del Grup Lliberal creiem que aquesta cohesió i fermesa s'ha de veure i demostrar en tots els esdeveniments i accions polítiques del nostre país. S'ha de tenir una línia d'actuació clara i concisa, i no tant sols el Grup Lliberal, sinó tots els que tenim la responsabilitat de representar el nostre país en diferents fòrums, i més en un aspecte tan important com el nou encaix que tenim de negociar amb la Unió Europea o l'eventual adhesió a l'OMC.

Per tant, Sr. cap de Govern, també estem d'acord amb vostè quan diu que "...és voluntat del Govern trobar vies de cooperació entre tots els membres d'aquesta Cambra legislativa, per tal que hom pugui anar a Brussel·les amb una sola veu a negociar". Nosaltres tenim la voluntat, el que no podem fer és forçar la voluntat als partits de l'oposició, la del Sr. Jaume Bartumeu.

És veritat, Sr. cap de Govern, que val la pena tenir present que després d'acords tan positius com l'acord comercial amb l'antiga Comunitat Econòmica Europea del 89, s'ha de ser molt prudent abans de negociar-ne d'altres. També té raó quan diu que ens hi hem de preparar tots, i hem d'identificar els reptes, tots nosaltres.

Si bé, és veritat que l'entorn europeu està en posició molt favorable per encarar la nostra situació, una vegada resolta la crisi del tabac, no és menys veritat que el camí cap a Brussel·les, no serà gens fàcil, i necessitarà l'esforç conjunt, en el possible, de totes les forces polítiques andorranes.

Des del Grup Parlamentari Lliberal, nosaltres també descartem l'opció de l'*statu quo* i, al contrari, triem l'exigent camí de la reforma i de la modernització d'Andorra.

Conti des d'ara, en aquest repte tan important, amb la plena dedicació dels 17 consellers que li donen suport.

Un altre dels apartats importants de la seva intervenció -i que també ha estat mencionat pel Sr. Bartumeu i pel Sr. Simó Duró- és quan ha fet referència a les relacions entre comuns i el Govern.

Sr. cap de Govern, independentment que sigui un any electoral, a nivell comunal no podem obviar que encara queda molt camí per fer, i en el camp de la col·laboració, sobre tot en el camp de la col·laboració entre les diferents institucions, en concret entre les relacions entre el Govern i els comuns.

Tal i com s'ha dit repetidament, difícilment guanyarem les batalles futures sense una col·laboració entre les administracions públiques andorranes. En definitiva no es pot ajornar més l'establiment de procediments de control i de fiscalització dels pressupostos comunals, de millorar la transparència de la despesa pública davant dels ciutadans, i al mateix temps dotar-los de les garanties legals necessàries per desenvolupar els seus recursos fiscals i que avui en dia no tenen.

Així, doncs, Sr. cap de Govern, convé trobar i millorar els mecanismes d'harmonització, optimització i racionalització de la recaptació tributària, tant de l'Estat com dels comuns, a través de les mesures legislatives, mesures encaminades a buscar el que, en definitiva, serà millor per al país i per als ciutadans.

L'objectiu últim del que es proposa és el d'implicar, de forma explícita, els comuns en l'estructura del nou marc financer d'Andorra, per tal d'aconseguir un sector públic andorrà més sòlid i financerament equilibrat, tot i mantenint el conjunt de competències comunals, i els nivells d'ingressos necessaris per a la realització de les mateixes, i que actualment tenen reconegudes.

Resulta necessari i urgent, per tal de donar la màxima seguretat jurídica a les actuacions comunals, establir una norma amb rang de llei que porti i que reguli tota la qüestió dels tributs comunals.

Hem de deixar d'una vegada per totes de polititzar totes les actuacions i esdeveniments, sobretot en termes de competències. Des del Grup Parlamentari Lliberal, Sr. cap de Govern, tal com he manifestat al començament, independentment que sigui un any electoral, amb la col·laboració, si és possible i, evidentment, desitjada dels comuns o sense aquesta, l'obligació de l'Estat és clarificar els conceptes que hem manifestat.

Sr. cap de Govern, moltes lleis i totes elles molt importants, s'han legislat o es legislaran en un futur. Vostè en el seu discurs n'hi ha fet referència. Permeti'm que faci referència només a 2 d'elles, i que també han sortit en les diferents intervencions dels altres grups polítics: la d'immigració i la d'ordenament del territori.

Pel que fa a la Llei d'immigració hem de dir que aquesta Llei és una llei important que cal, com heu fet, prioritzar. Ens consta, -perquè hi hem treballat- que està molt avançada, i que ara és el moment per iniciar els tràmits parlamentaris de discussió i aprovació de la llei.

Llei que en primer lloc ha de regularitzar la situació de tots els residents que actualment estan treballant amb el rebut de sojorn i treball provisional (famós full rosa). Hem d'estar tranquils, la Llei d'immigració garantirà tots els drets com a residents dels que actualment estan en situació de provisionalitat, i els reconeixerà tots els drets des del dia d'arribada al Principat, tenint, en aquest sentit garantista dels drets, caràcter retroactiu.

Entenem, també, que aquesta Llei ha de donar als ciutadans de la Unió Europea un tracte preferent, i que el seu establiment i treball a Andorra ha de ser quasi automàtic. No volem posar barreres allà on no n'hi ha. També aquesta Llei ha d'establir, regular i donar seguretat jurídica a tots els procediments per establir-se a Andorra. I pels residents de llarga durada facilitar la seva permanència i integració.

De la mateixa manera que garantirà els drets dels que vulguin establir-se a Andorra, aquesta Llei també haurà de garantir els drets dels andorrans i dels ja residents, davant de qüestions o problemes que puguin derivar-se d'ordre públic.

En definitiva, entenem que aquesta Llei ha de posar les coses al seu lloc. Ha de dotar el Govern, a aquest o a qualsevol altre Govern, de les competències i dels mecanismes que li permetin de fer la política immigratòria que estimi millor pel país, sense la tutela paternalista del Consell General. Correspon al Govern la direcció de la política interior del país, i la immigració forma part d'aquesta política interior. El Consell General no pot fer la política immigratòria, l'ha de fer el Govern, que alhora rebrà, com en

qualsevol altre àmbit de la seva actuació, el control i l'impuls necessari per part d'aquest Consell General.

La segona llei que al nostre entendre és important, sense menysprear la resta, és la de l'ordenament del territori. L'oposició parlamentària, també, n'ha fet abasta referència en les seves intervencions.

Estem totalment d'acord, Sr. cap de Govern, amb la versió que vostè planteja per l'ordenació del territori, que com s'ha dit ha d'estar basada en 3 principis que compartim plenament, què són: la protecció del medi ambient, la utilització racional del territori i la millora de la qualitat.

També som conscients, Sr. cap de Govern, que si deixem créixer Andorra desordenadament, basant part del seu urbanisme dins de l'esfera de l'especulació salvatge i que, gairebé, sempre està lligada a una qualitat de construcció deficient, no tant sols malbaratarem el país, sinó que els remeis per ordenar el territori seran cada dia més difícils, i el que és més important encara, poden generar entorns deslligats i desvertebrats de qualsevol planificació urbanística i social.

La Llei d'ordenació del territori ens consta, també, que està força avançada, i és una prioritat poder-la legislar durant aquest any.

No menys important, Sr. cap de Govern, és efectuar una refosa de totes les ordinacions vigents que moltes d'elles no s'adapten als preceptes anteriorment esmentats.

Estem segurs, tal com ho vàrem prometre en el nostre programa electoral basat en una gestió de 4 anys, que aquesta Llei és, sens dubte, una de les prioritats del seu Govern.

Per tant, aquesta Llei, com la d'immigració, tant i tants anys esperant-les, les hauran fet els lliberals. Estem segurs que, una vegada més, quan tinguem d'explicar la nostra gestió davant dels electors i els ciutadans, els liberals podrem afirmar que complim els nostres compromisos.

Voldríem incidir en un dels aspectes que semblen més importants de la gestió liberal passada i futura, i un dels pilars de l'orientació política del seu Govern.

Des que el Grup Lliberal va entrar a governar, les polítiques econòmiques i pressupostàries endegades s'han presentat sota els principis de transparència, eficàcia en la gestió i control de la despesa, amb un control de la despesa que s'han pogut fer moltes coses. Les xifres ho demostren, xifres que vostè ja, ahir, va avançar:

L'any 1995, quan es va formar el primer Govern liberal, es van trobar amb uns comptes públics amb 22.000 milions de pessetes de dèficit. És l'estricta política de rigor pressupostària marcada pel Govern,

la que ha aconseguit, que després de molts anys, es tanquin exercicis pressupostaris amb superàvits, invertint les tendències anteriors.

Política pressupostària que, com s'ha dit, ha estat i ha d'estar marcada per un important control de la despesa pública, sobretot la de funcionament, i un esforç constant de la inversió, inversió pública.

Si s'analitzen les xifres globals de la inversió es veu que en 4 anys s'ha passat de 8.790 milions, a unes xifres a l'any 98 de 18.000 milions, i que malgrat que és cert que les inversions, entre comuns i el Govern, volten els 55.000 milions, el que si que és cert, és que la xifra és molt important, i que tots els diners han sortit de les arques de l'Estat, i això sense augmentar els impostos i fruit d'una bona gestió política.

Una inversió pública que creiem que es necessària per actuar com un motor més de l'economia. Una inversió pública que ha millorat de forma ostensible totes les infraestructures del país: les turístiques, les de comunicació, les educatives, etc... i que han estat un complement a l'impuls del sector privat, veritable motor de l'economia andorrana. Sr. cap de Govern la política d'augmentar les inversions ha estat l'adequada, tal com vostè en va fer referència ahir.

No obstant, Sr. cap de Govern, no hem de ser complaents, des del Grup Lliberal creiem que, tot i que hem destinat desenes de mils de milions en despeses i en inversió pública, hem de continuar en aquesta línia. Cada dia hi ha una major competència, en un món obert i en un mercat global que ens obliguen a seguir evolucionant per ser sempre capdavanters en allò en què ja som forts.

Però, també, hem de ser conscients que per aconseguir-ho es necessita finançament. Fins ara hem pogut realitzar un gran esforç en el control de la despesa pública que ha permès elevar la capacitat d'inversió. Però aquesta evolució no es pot aturar, i tal com ha dit el Sr. cap de Govern es necessita continuar invertint en la creació d'infraestructures per modernitzar el país. En aquest sentit, s'ha de dir que la creació d'un aeroport internacional, amb capacitat i dimensions adequades, juntament amb la millora de les comunicacions interiors, han de ser una prioritat absoluta pel seu Govern, i un nou motor per l'impuls i desenvolupament econòmic d'Andorra, del segle vinent.

Per aconseguir aquell nivell creixent d'inversions, els lliberals sempre hem optat per una imposició moderada, baixa, indirecta, justa i generalitzada.

Sr. cap de Govern, ja conclouent la nostra intervenció, que no ha volgut ser exhaustiva i no ha fet referència a tot el contingut del seu discurs. No obstant això ens ha agradat molt la seva sensibilitat

en el tema de la joventut, en els aspectes culturals i educatius d'Andorra.

Només potenciant seriosament, amb fortes inversions, l'educació i la formació de les persones i dels infants tindrem una societat de futurs andorrans amb més aptituds i, potser també, amb més actitud per fer un país millor. Cal, no obstant, incidir que la Llei de beques que ha d'estar en vigor el pròxim any escolar, així com l'important esforç que està fent el seu Govern en la reestructuració de l'Administració general, en la nova regulació de la Seguretat Social, i en altres aspectes com el Tribunal de Comptes, que el Sr. Simó Duró també reclamava, i que properament també serà presentada a tràmit parlamentari.

Sr. cap de Govern, només de les opcions lliberals, centrades, moderades, modernes i socialment avançades, que el seu Govern representa, es garanteix el creixement i el progrés econòmic, social i polític futur d'Andorra. I a Andorra, aquestes opcions lliberals que guanyen terreny a tot Europa, i que són el present, el futur i la modernitat del continent només estan representades pel seu Govern.

L'orientació del seu discurs és clara, és de centre, és lliberal i moderna. Estem convençuts que només per aquesta via, que és la que adopta el seu Govern, i la majoria parlamentària, es pot garantir la prosperitat futura d'Andorra.

Moltes gràcies.

El M. I. Sr. Síndic General:

Perdoneu.

Tal i com ho ha demanat el Sr. cap de Govern, i per preparar millor les respostes, suspendrem la sessió mitja hora i després continuarem les intervencions...

Per al·lusió, Sr. Jaume Bartumeu, teniu la paraula.

El M. I. Sr. Jaume Bartumeu:

Gràcies Sr. síndic.

Únicament, per al·lusions perquè el Sr. president del Grup Lliberal m'ha fet l'honor de -com diria el ministre d'Exteriors- fer-me propaganda.

Jo li voldria dir, molt breument, el següent: que aquestes postures tan centrades i tan moderades, de tant en tant deixen caure algun tic autoritari, que hauria de mirar de corregir, perquè és clar, que hagués dit que no em poden arribar a convèncer, seria en òptica centrada i moderada; que digui que no pot forçar la meua voluntat no és gaire centrat ni gaire moderat.

Però en tot cas, efectivament, Sr. Mora, vostè no pot doblegar la meua voluntat política.

El M. I. Sr. Síndic General:

Bé, doncs, se suspèn la sessió per una mitja hora.

(Són les 11.40h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 12.20h)

El M. I. Sr. Síndic General:

Si us plau, reprenem la sessió.

Té la paraula el Sr. cap de Govern.

El M. I. Sr. Cap de Govern:

Moltes gràcies Sr. síndic.

Seguint l'ordre de les intervencions dels grups parlamentaris, però com sempre en alguns temes, diem el que hem de dir només una vegada, però que tinguin, com és lògic, aplicació a les diferents referències que s'hi ha fet des dels bancs de l'oposició. Començaré pel Sr. Simó Duró, el discurs del qual jo, sincerament, li dic que he tingut la satisfacció de veure, de comprovar que en una sèrie de temes anem coincidint o tornem a coincidir -potser per dir-ho millor. Només voldria puntualitzar-li algunes coses, tot prenent bona nota dels suggeriments que ens ha donat en diferents coses, molt concretes, que vostè sap, o almenys jo voldria que sabés, que quan és adient i creiem que es pot fer, doncs les procurem seguir. La seva preocupació per Casa Rossell, sap vostè que la compartim. Jo només voldria dir que sense fer, de cap manera, política parroquialista, li puc assegurar que la parròquia d'Ordino, per ella mateixa, i per com és des de fa més de 20 anys, tal com vostè ha dit, i pel fet d'haver heretat l'Estat tot el patrimoni de Casa Rossell, per la parròquia d'Ordino, bàsicament, és una parròquia, en què els ciutadans, doncs, són -diguem- amablement envejats per la resta dels ciutadans del país. I és bo que sigui així, perquè una enveja constructiva fa que els altres aprenguin del que s'ha fet bé. També voldria dir-li que pel que fa a Casa Rossell, sí que es treballa ja, i vostè ho sap. Es treballa amb una comissió composta per tots els experts per part del Govern que estiguin afectats pel tema -d'Ordenament del Territori, Patrimoni, Medi Ambient, agricultura, etc.. Hi ha decisions per prendre, i d'altres que ja s'han pres: demà mateix he de firmar, junt amb el Sr. cònsol d'Ordino, un conveni de cessió a precari, que ja existia, que era una cessió dels jardins i de tot l'entorn de Casa Rossell, perquè sigui el Comú que

l'enjardini com ha anat fent els últims anys des del temps dels marmessors. De tal manera que tot aquell entorn sigui conservat com ja ho és ara pel propi Comú, de la manera que li convingui, i sense cap cost per al Govern, i amb el cost de manteniment propi del Comú, que fa que aquella zona del poble d'Ordino sigui el que és i pugui ser millor. De treball se'n farà més, i ja sabem que estem fent diferents gestions -vostè les coneix- sobre permutes per unificar terrenys, per igualar parcel·les, per recuadrar parcel·les amb els veïns, i s'anirà força endavant. S'anirà endavant de la manera que s'ha pogut fer, és a dir, intervenint-hi -gent de la pròpia parròquia, naturalment-, i escoltant les proposicions del mateix Comú. A partir d'aquí, sobre altres temes que vostè ha parlat -com que algun d'ells són reiterats pels seus companys del banc de l'oposició-, m'hi referiré, referint-me a tots ells i volent parlar, també, del que ha dit vostè.

Quant al Sr. Vicens Mateu d'IDN, una de les coses que ens ha dit és que és un discurs molt meticulós en algunes coses i en d'altres no ho és. També s'ha dit des d'altres punts... Aquí el problema és el de sempre. El primer any que vaig fer un debat d'orientació política davant d'aquesta Cambra, al cap de 6 mesos amb prou feines, se'm va acusar de fer estrictament un inventari del que havia fet, del que el meu Govern -junt amb el Grup Parlamentari, amb els 3 grups que em donàvem suport en aquell moment- s'havia fet durant 6 mesos d'inventari. Allò era una cosa indeguda. Jo, vist des d'ara, li puc reconèixer que, potser, no era l'ideal. Tampoc l'ideal és fer al revés: oblidar tot el que s'ha fet, i només parlar del que es vol fer.

Una acusació que em fan tots els grups parlamentaris de l'oposició és que, nosaltres, els lliberals en general -el Govern i el Grup Parlamentari- fem el que no hem dit, i diem el que no farem mai. Bé, el que passa és que és clar, la història també jutja al cap de poc temps. Les lleis que s'han aprovat, moltes d'elles a iniciativa nostra -la majoria-, algunes amb participació d'alguns de vostès de l'oposició, i d'altres sense. Aquestes lleis existeixen, aquestes lleis es tiren endavant, s'apliquen i es fan reglaments, i aquí el problema és el calendari. Jo també voldria ser en tot molt ràpid, com també ho voldria ser el Grup Parlamentari Liberal, però, a vegades, la velocitat no és l'adequada per una serena reflexió. El que passa és que una vegada estan fetes les lleis, i amb una perspectiva que, tampoc, la humanitat es crema en 3 anys, doncs, una vegada estan fetes les lleis s'apliquen, funcionen, es tiren endavant i ja s'obliden, i llavors ja no se'n parla. És lògic que de la mateixa manera que jo no faig inventari del que hem fet, vostès tampoc ho diguin. No cal pas que vostès

em tirin flors per dir que, el Grup Parlamentari Liberal i els liberals, han aprovat això, això, allò, i allò, i va bé. És així. Però hi ha coses que s'han fet, i van bé, i vostès ho saben. Bé, jo ja comprenc que no s'ha de repetir, aquí, perquè vostès ens farien la propaganda a nosaltres, i ja tenim padrines suficients per fer-nos-la nosaltres mateixos. Però, en tot cas, és la nostra obligació de ressaltar el que nosaltres hem fet, i de ressaltar el que hem fet, *inclús*, amb cooperació amb l'oposició, en molts casos.

El que també és veritat és que no cal repetir, cada any, tot el que ja s'ha fet, o tot el que s'està fent i, entre altres coses, un tema en el qual tots vostès han posat molta incidència: és el de les línies sobre cada tema. Han fet una comptabilitat de línies, han coincidit els 3 grups parlamentaris a fer una comptabilitat de línies de tot el que s'ha dit: 7 línies sobre competències, 11 línies sobre capital... He observat que cadascú deia les línies que li convenia dir, no totes i, bé, en fi, jo, si un debat d'orientació política, un discurs, un informe del cap de Govern sobre l'orientació política del Govern s'ha de reduir a comptar les línies, jo els hi diria que a més a més de comptar-les, sé que se les han llegit. Però em sembla que voldria que prevalgués la lectura d'aquestes línies al marge de la comptabilitat, perquè la veritat, és que amb una sola línia, dient que hem fet el PANES (el Pla d'Entorn i Salut per Andorra), doncs, n'hi hauria prou. I per això no ho vaig voler llegir. Tinc el llibre aquí. Vostès l'han rebut, també, amb l'edició definitiva. Tenim el llibre anterior que era amb cicloestil i era molt més gruixut, avui dia editat amb mitjans moderns, està molt bé. I vostès saben tot el que conté. Conté una autèntica política d'entorn i salut que abarca -jo diria, tots els ministeris del meu Govern i de qualsevol Govern. Per tant, en una sola línia es diu més, si fem referència a aquell llibre, que el vaig qualificar de Bíblia, però, en tot cas, és un decàleg -segur-, molt llarg, que no comptant 15 línies per aquí i 15 per allà. No ens posaríem mai d'acord sobre la quantitat de línies que hem de dedicar a cada cosa, però jo penso que estem d'acord en el fet que no és el mateix la quantitat de les línies i la qualitat del que continguin. Aquesta comptabilitat ens podria portar a veure, a repetir paraules i a mirar quantes vegades es parla aquí de fatxenderia o de qualsevol cosa... no ho diu vostè, la fatxenderia no l'acostuma a dir-ho vostè. Si féssim aquest anàlisi de tots els debats que hi ha hagut, podríem analitzar paraula per paraula, *inclús*, els ordinadors t'ho fan automàticament. No crec que sigui la manera de portar el debat, ni la rèplica del debat.

L'anàlisi gramatical no el podré fer tampoc. Això sí que no, ho sento. Confesso que, a vegades, el debat d'orientació política costa de redactar perquè hi ha

una contradicció entre voler-ho fer literàriament impecable, i la necessitat de fer-hi encabir coses més aviat tècniques, etc. No és fàcil, la veritat que no és fàcil, però, en fi, intentem... intentem des del Govern donar un tomb general a la qüestió de com va la nostra política. Que vostès no em creguin, això és lògic, és el més lògic, perquè si m'haguessin cregut... -ho han dit vostès, bastants de vostès- si m'haguessin cregut vostès, potser m'haguessin votat i, potser, governaríem amb una majoria encara més ampla. No vull pretendre tant. No crec que em creguessin des del primer dia. Ara m'han dit que ara ja no em creuen. Jo vull creure o vull pensar que en moltes coses potser no se m'han cregut mai. I bé, és així, vostès estan a l'oposició i nosaltres estem a la majoria i, a mi, de moment, que se'm creguin els 17 consellers lliberals que m'acompanyen, i que puguem treballar endavant, no és que en tingui prou, en tinc suficient. M'agradaria que em creguéssim més gent. En algunes coses, per això, vostès em creuen... em creuen... se'm creuen... no vull dir que em segueixin sinó se'm creuen, que cridant clar, gramaticalment vull dir això: no que em creguin, i que m'obeeixin, sinó que se'm creuen i em fan confiança, vostès també en algunes coses -bastantes per cert.

Deixat aquest anàlisi gramatical que no és pas el que interessa més, quan parlem d'infraestructures i de desenvolupament sostenible, en fi, li demano un vot de confiança perquè vegi, perquè vostè pugui veure el resultat d'aquest vot de confiança, del desenvolupament sostenible en temes d'ordenament del territori, en temes de medi ambient. Jo, moltes vegades, discuteixo amb vostès sobre l'excessiva preocupació per planificar, deixant les coses parades. I s'ha fet així, massa. S'ha planificat tant en el meu Govern, com en anteriors i, al mateix temps, s'ha hagut de fer la intenció, s'ha hagut de treballar. En el nostre cas, a més a més, tenim projectes, acabo de parlar del PANES, però també tenim el projecte de tot l'entorn i salut, però sobretot el projecte de tractament de residus que s'està acabant de fer, i estem seguint a peu de la lletra les recomanacions que hem fet fins ara. I és bo que sigui així amb aquests temes tant importants i que, certament, al país no havien estat prou cuidats durant molts anys.

El que també s'ha de dir, és que en política exterior hem procurat, hem procurat parlar aquí del que el Govern voldria fer, i del que el Grup Parlamentari Liberal voldria fer, doncs ser extremadament prudents, perquè és veritat, hem encetat una última -que jo no vull dir que sigui l'última- una penúltima oportunitat d'arribar a un consens en temes exteriors, europeus i altres. Jo en diré sempre una penúltima oportunitat, jo crec que aquesta és la bona i, per això, no hem volgut marcar massa les

tendències que nosaltres tenim clares, però que, en fi, estem naturalment disposats a discutir-les amb tots vostès.

Pel que fa al Sr. Bartumeu, voldria simplement dir-li, almenys una cosa i és que, vostè s'ha referit, i ja s'ho va apuntar ahir -ja m'hi vaig fixar- quan vaig parlar que com a mínim, nosaltres, acabaríem aquesta legislatura i faria, potser, com a mínim aquesta. És clar, la nostra aspiració, l'aspiració dels lliberals és acabar aquesta legislatura. Crec que les perspectives són bones per acabar-la sense traspalsos. Li asseguro que les temptacions de dissoldre per part d'alguns són molt grans, perquè ara també està passant en altres països. Quan veus que al davant no s'acaben d'aclarir en moltes coses, dius: home, seria el moment potser... va dissolguem i ens en aprofitem. No és la meua manera de pensar ni del Govern ni del Grup Lliberal, tot i que individualment, a vegades, tens la temptació de pensar-hi, en aquestes coses.

Però aquestes coses no acostumen a ser les adequades per al país, i no és això el que s'ha de fer. Si l'oposició està buscant encara el seu camí, doncs, que el segueixi buscant, ho ha de fer, és bo pel país que el trobi -si arriba a trobar-lo-, amb una, dos o tres formes -és igual-, però no és el moment que els lliberals ens haguem d'aprofitar d'això. Però sí que els lliberals -això sí que li asseguro- no el Marc Forné, sinó els lliberals tenen una responsabilitat de govern i procurarem tirar-la més endavant que la pròxima legislatura, com és natural. I ho farem, com és lògic o com vostè sap -és clar que sí- presentant-nos a les eleccions i intentant demanar, una vegada més, la confiança dels electors.

Insisteixo amb el que ha dit sobre el PANES: el catàleg de bones intencions. Si el PANES és un catàleg de bones intencions, el temps ho dirà. El desenvolupament del PANES el veuran vostès. I si nosaltres som la dreta més tronada -això potser correspon més dir-ho al Sr. Mora- però no puc resistir la temptació de dir-ho, si som la dreta més tronada, en fi, no sé, a Europa deu guanyar la dreta més tronada ara per ara, perquè la tendència europea s'ha canviat, tot i que governen més governs, dits d'esquerra, doncs, està guanyant la dreta, el que és diu clarament la dreta a Europa, no la més tronada. I els lliberals d'Europa, que no són la dreta més tronada, són la frontissa entre les dos forces fortes, entre els socialistes i la dreta: el PP i el Partit Popular europeu. Els lliberals estan al mig en una posició interessant, perquè poden decidir moltes coses, més des de les eleccions actuals del Parlament Europeu, i és significatiu i, també, és significatiu dir això com a política general: que quan es parla de l'esquerra, es parla d'una suposada esquerra, tant a fora com a casa. Perquè, en una esquerra, en la qual hi ha uns

programes socialistes d'algun lloc que no agraden i, programes de primers ministres socialistes, que són acceptats cegament per primers ministres conservadors o de centre. Vol dir el que vaig dir al principi: aquí es tracta de prioritats de calendari, de prioritats i de mitjans posats a cada prioritat. I les ideologies han quedat realment massa dogmàtiques, com ha passat, ara, recentment al Sud, han quedat una mica descartades per això, perquè el pragmatisme és imprescindible. Hi ha el que hi ha, hi ha els mitjans que tenen els estats, hi ha una interacció general dels països i, per tant, les polítiques es van assemblant cada vegada més. I això és el que passa a Andorra. I com que això passa a Andorra, doncs, els electors ens van fer la confiança a nosaltres que som els qui podem fer-ho així.

Quant a la intervenció del Sr. Dallerès... Bé, alguna altra cosa que voldria dir, també, que ha dit el Sr. Bartumeu, la llei no és un destorb per a nosaltres, i si negociant per Europa tornem a sentir aquella polèmica del què i del qui, que jo recordo molt bé l'any 88 o 89, que va ser llarga i va ser en aquell moment que jo escrivia en un setmanari, i s'anava seguint el què i el qui. Si tornem en aquesta dinàmica, doncs, molt bé, tornarà a ser interessant. El fet és que quan es va acabar de negociar l'any 89, doncs, va ser un conveni signat i ratificat posteriorment pel Govern de l'any 90, que el va trobar bé, i jo crec que podem anar en la mateixa línia i amb ganes de fer-ho junts. Nosaltres, ens sembla que ho tenim clar. El difícil era que hi hagués consens en un cert moment en la Comissió Especial d'Exteriors. Suposo que ara n'hi haurà.

Una cosa que ha dit vostè Sr. Bartumeu, és que quan els polítics insisteixen massa en un tema és que no s'ho creuen. Això li puc aplicar a vostè, si em permet. Vostè insisteix tant en dir que som tan dolents, i estic segur que n'hi s'ho creu, perquè som dolents, som mentiders, som tantes coses... És clar, llavors em diu que si es parla tant d'una cosa és perquè no ens ho creguem. Vostè fa 4 anys que diu el mateix. Apliqui-s'ho vostè. Jo li aplico amb tota la simpatia.

El Sr. Josep Dallerès... afegiré que moltes de les coses que he dit valen pel que vostè ha dit. El mateix que he dit abans, vostè volia un balanç avui, en fi... Fa 3 anys no podia ser un balanç. Jo crec que no era correcte que avui fes un balanç, aquí, global de moltes coses, i detallat encara menys.

El que s'ha de dir, és que quant a la llei d'immigració, -que és una de les preocupacions més grans, nostra i de tota aquesta Cambra, com és evident, i de tot el país- nosaltres seguim al peu de la lletra uns suggeriments que ens arriben a vegades i que, al peu de la lletra, perquè coincideixen amb el que pensem.

Estem preparant diferents lleis que tenen gran importància pel que fa a la Carta Social Europea, que és un tema que també, vostè, ha enunciat la possibilitat d'un debat que, evidentment, és bo que sigui així, si no reacciona a fer-ho d'una altra manera, potser no caldrà, jo espero que no caldrà, però en tot cas us farem arribar... ara farem arribar... Hem rebut, el Govern ha rebut fa pocs dies el primer informe complet sobre la Carta Social; la trametem ara al Grup Parlamentari Lliberal, i immediatament després parlarem de la forma en què podrem treballar-hi tots junts. Perquè el que sí que és clar, és que les lleis que s'han de fer ara, s'han de fer, ja, pensant amb la Carta Social Europea renovada, l'última. I així ho estem fent. Per això, la Llei d'immigració es farà seguint aquests paràmetres. Això ens ho va dir el secretari general del Consell d'Europa -el Sr. Tarschys quan va venir- ens va dir: feu molt bé que les lleis que esteu preparant, les penseu amb la Carta Social abans de firmar-la, després ja la podreu firmar, però si ja feu unes lleis importants, com les que ara esteu tramitant, -com la d'immigració i dels tractats trilaterals, per exemple- és millor fer-ho així que no començar per firmar la carta Social i quedar parats amb la resta. Això és el que creiem que val la pena seguir ara. I és cert que hi ha hagut diferents incidències quant al trilateral. El que pensem actualment, i això canvia per la voluntat de les altres parts, també, i no per la voluntat sinó perquè s'ha d'anar endavant amb un tractat amb 3 parts. Mentre no es faci això, havíem dit que podríem esperar la Llei d'immigració. Vostè ha sentit avui el president del Grup Parlamentari Lliberal dient que tirem endavant, que la llei s'està pràcticament acabant. En fi, no vull dir una vegada més, quan es presentarà, perquè podria dir una cosa que no es farà, i ja ha passat altres vegades, és clar que sí, a mi i a altres cap de governs. Però es farà, es farà i la tirarem endavant. El problema, sí, l'ha citat el Sr. Duró, hi ha un problema de falta de treball, de falta de mà d'obra en molts llocs. No és fàcil de fer compatible una llei d'immigració moderna i la puixança de l'economia d'un país. I aquest és el gran repte d'aquesta llei, no serà fàcil de resoldre. I la llei no ho resoldrà tot; estic segur que em donarà la raó en això.

Quant a litigis, ha parlat vostè, breument dels comuns, dels problemes entre el Govern i els comuns. Bé, problemes de competències n'hi ha des del moment en què es va fer una llei de competències. Ella mateixa ja sabia que era només un catàleg i que feia falta desenvolupar molt. Això s'està fent. Mentre no s'acabi de fer, el Tribunal Constitucional té un paper importantíssim a aclarir temes, i ho ha hagut de fer moltes vegades. És evident que hi ha un litigi, no cal sorprendre's que

sigui així. Hi ha un litigi, hi ha diferents interpretacions sobre aquests temes que, de moment, són interpretades, cada vegada que fa falta, pel Tribunal Constitucional.

El que voldria citar -perquè és important- és el tema de l'endeutament. L'endeutament, les xifres hi són. Jo crec que els debats d'orientació política no existeixen perquè es transformin en intercanvi de dades o de xifres, però, en aquesta cas, val la pena donar-ne alguna. La realitat és aquesta. Són les xifres que tenim al Ministeri de Finances. Almenys, a qualsevol ministeri de finances, el primer que se li ha de donar és la credibilitat. I jo li dono; la prova és que la ministra és la més antiga que tinc al Govern des del primer dia. L'única que m'acompanya des de la primera legislatura. El que he de dir és el següent: al 1989 hi havia un endeutament de 1.700 milions, però hi havia compromès -vostè ho ha dit- les obres degudes, sobretot, als Jocs dels Petits Estats, que van pujar uns 4.000 milions. Per tant, l'endeutament consolidat al 89 eren cap a 6.000 milions de pessetes; al 90 ja van ser 10.300; al 91 va quedar estabilitzat; al 92 va passar a 15.000; al 93 a 16.000, i al 94 a 21.800 milions de pessetes. Aquestes són les xifres: de 6.000 es va passar a 21.000. I nosaltres vam entrar a governar el 16 de desembre del 94, i ara estem, 5 anys després, en 22.000 que és el mateix. I és clar, 22.000 milions de pessetes de l'any 94 no són el mateix que 22.000 milions de pessetes ara, per això vaig fer la referència que malgrat, en aquest cas, la baixada del tipus d'interès, 2.000 milions més són 2.000 milions menys, en aquests cas, perquè no hi ha la mateixa incidència d'aquests diners. Si d'aquí 40 anys seguíssim devent 22.000 milions de pessetes segur que seria un deute que faria riure, per dir-ho així.

Quant a inversions també es pot dir que al 95 es va invertir 4.000 milions d'inversió real, és a dir la del Govern, i transferències de capital 4.500, que són les inversions als comuns -que no vol dir que no siguin reals, són igual de reals-; l'any 96, 5.000 i 5.000; al 97, 7.000 i 6.000 i escaig, i al 98, 10.900 i 7.000. És a dir, 17.000, pràcticament 18.000, que és el que vaig dir ahir. És clar que sí, les del Govern junt amb les dels comuns, que són ingressos, són inversions importantíssimes.

El que voldria dir per acabar, per no fer-me pesat en res, és que vostè ha fet una referència... s'ha fet des de varis punts, un altre tema important que és de caire social, i ha sortit a la premsa més que aquí, fins i tot, el tema dels rebuts rosa d'immigració de les persones... S'ha de dir, primer, que tot i que avui dia són 3.200, perquè ha passat... bé s'ha comentat fora d'aquí, sí... algú ha dit 5.000, em sembla el Sr. Vicenç Mateu: no són 5.000, són 3.200. Per una raó,

perquè a l'hivern tornen cap a casa els que estan aquí de temporers a l'hivern, i desapareix una part d'aquests rebuts rosa. El que no es pot fer en aquest tema és pensar que les persones que tenen un rebut rosa tenen un sistema diferent del les altres; tenen tots els efectes, tots els drets garantits; tenen un efecte negatiu: l'obligació de renovar els permisos cada 3 o 4 mesos, però se'ls respecta el dret a la inscripció al Registre d'immigració, se'ls obre el dret al reagrupament, a l'escolarització dels infants, el dret de nacionalitat, eventualment si es queden a Andorra i, segur, naturalment sens dubte, el dret a estar assegurat, perquè això és una obligació, és una obligació per a l'Estat i per a totes les empreses i per a tota la pròpia Seguretat Social. Per tant, aquest tema no és tan dramàtic com es va plantejar pel fet d'un cas particular, que es podria discutir i es podria parlar llargament -que no és el lloc per fer-ho públicament, no és lògic ni tampoc davant de la premsa- però podríem donar explicacions molt més llargues del que va dir el Sr. Miquel Alís sobre aquell tema en concret de 3.400, hi pot haver un tema concret en que hi hagi hagut alguna dificultat. Nosaltres sabem el motiu d'aquelles dificultats, que estic disposat, quan vostè vulgui a explicar-li per no incidir en la intimitat de ningú, de les persones afectades. Però crec que no és una cosa per fer... és a dir, és un crit d'atenció. D'acord Sr. Alís, ho acceptem, però és un tema que l'hem heretat sempre, s'ha anat passant per aquest sistema sempre. Per què? Per la puixança, per la pressió econòmica del país que necessita mà d'obra, i que no hi ha hagut cap Govern d'Andorra que hagi trobat mai, ni abans quan era competència parcial dels Srs. coprínceps i dels veguers, la solució definitiva en aquest tema. Quan hi ha una època de bonança, costa molt frenar la necessitat de mà d'obra, temporal fins i tot. Les orientacions són una altra cosa. Es pot orientar més cap a temporers. Hi ha països que ho fan molt a Europa, però hi ha unes obligacions europees que aquestes no es poden escapar i és fa difícil pensar en un reagrupament diferent, fet a la carta, sobre els veïns i sobre els altres, més veïns i sobre els de més lluny. Costa molt de pensar-ho i costarà més de fer-ho encara.

El que m'agradaria dir per acabar -si m'hi trobo amb tants papers- és que nosaltres sí que fem el que diem fins allà on podem. Jo he tingut converses recentment amb polítics de fora d'Andorra que et diuen... el que els tècnics i els estadistes diuen és que del que es diu en un programa electoral, si s'arriba a complir el 30% és un gran èxit -això són estudis generals, no referits a Andorra. Jo us asseguro que del nostre programa electoral -de l'últim-, si només complíem el 30% em consideraria molt fracassat. A hores d'ara estem complint força més del 30%, força més, i és fàcil d'analitzar això -del programa que ens

va comprometre davant dels electors i pel qual ens vam donar la confiança. Potser algunes coses no vam dir que les faríem en el programa, encara que les suggerísim, i les estem fent malgrat tot. Per alguna part farem més del que vam dir. Sí, això segurament, perquè també hi ha coses que s'han de fer en circumstàncies diferents ara que fa 3 anys en les eleccions o fa 2 anys. però en tot cas, el balanç, estic segur que serà molt més positiu que aquest 30% que es considera ja una cosa extraordinària. Perquè el que es fa en realitat és un 70% de coses que s'han de fer, i que no estan necessàriament en el programa electoral o que estan en el programa de tots. En el cas d'Andorra passa això: el programa electoral dels 4 partits que van concórrer en les eleccions del 97 tenien un 70% de similituds. Aquest 70% probablement el farem perquè hi estarem tots d'acord, però no analitzarem ara quin és aquest 70%.

El que voldria només afegir, molt breument, és agrair les propostes i agrair també el to d'aquest debat d'aquest any, de tots, perquè és bo que sigui així. Em sembla que tots hem entès una cosa, i és que la política, que és una de les activitats més nobles que pot fer la persona humana, la persona, es mereix i requereix la seva dignificació. A vegades, en algun entorn no andorrà, s'ha assistit a unes picabaralles que fan... que dona la impressió que les abstencions, absolutament increïbles per a nosaltres, que s'està donant a eleccions europees, sobretot l'altre dia, aquest diumenge, deuen tenir alguna causa, a part del desinterès, o la concreció, o el saber si les eleccions europees són importants o no. El que ens preocupa, el que ens ha de preocupar és l'abstenció a les eleccions municipals, autonòmiques legislatives de tots els països d'Europa, al marge de les europees que les podem considerar un tema a part. Aquesta abstenció pot tenir motius -a Europa no-, de deserció de la gent i també de cansament davant de certa política massa agressiva.

Jo agraeixo i constato... constato i agraeixo, en aquest ordre, que aquest debat potser ha marcat una diferència en relació a altres. Em fa l'efecte que, de totes maneres, potser voldria dir... gosaria dir, sense que ningú s'enfadi, que apareix una possibilitat d'un treball més consensuat, potser perquè ens apropem a les eleccions d'aquí un any i mig, així sí, i, per tant, potser és lògic que sigui així. Jo desitjo que això continuï així, que continuem en aquest clima de debat polític perfectament obert i perfectament accessible a la gent que ens escolta. Perquè la gent, el que vol saber i el que vol sentir, és que treballem tots pel país, i això ja ho fem tots de treballar pel país. La percepció que treballem tots pel país és la que ha d'arribar a la gent, i em fa l'efecte que els electors i la gent del país, tots els ciutadans

d'Andorra, captaran molt millor que treballem pel país sempre que vegin que ho fem sense agressivitat, i que ho fem, doncs, posant-hi cadascú la part que li correspon de responsabilitat, i de responsabilitat d'oposició.

És tot el que voldria dir de moment. Moltes gràcies Sr. síndic, senyores i senyors.

El M. I. Sr. Síndic General:

Continua el debat amb el torn de rèplica dels grups parlamentaris. Per part del Grup Mixt, Sr. Simó Duró, teniu la paraula.

El M. I. Sr. Simó Duró:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, després d'haver escoltat el Sr. cap de Govern, d'entrada dir-li que agraeixo que hagi dit que escolta -parlo del patrimoni de Casa Rossell, al Comú d'Ordino. Ho trobo sensat al meu entendre, però també li he de dir que n'espero els resultats. Aleshores, amb molt de gust, vindran les gràcies. Però pel moment, com a conseller d'Ordino, he de dir que estic bastant desinformat sobre aquest particular, és per això que hi he intervingut encarant-ho fins que... d'estil, dir de parroquialista, és a dintre d'un esperit constructiu d'Andorra.

El Sr. cap de Govern ha parlat d'un llibre, ahir va parlar de bíblia, còdex, diguem-ne com vulguem, és el PANES. Evidentment, que deixant de costat tot el que arriba a ser l'enquadrament, tot el que arriba a ser els mitjans o els medis moderns, és un bon llibre. I només el que demanaria, vertaderament, al meu entendre: primer, que es llegís i que després se'n tragués el suc. Per què? Perquè, és un llibre on es milloren les qualitats de vida, les socials, cosa que potser s'ha parlat molt genèricament, però no ha sortit aquell suc que almenys, només amb una primera impressió, es troba en aquell llibre. També s'ha de dir que, per exemple, jo em va sorprendre molt -parlo d'una llei que vam aprovar últimament: el Codi de la circulació- on s'hagi pres mesures, i per un altre costat se'ns deia que hi havia 37 persones que havien mort per accident dins dels poblats. En fi, ja en tornarem a parlar. El que vull dir és que si es fan llibres que serveixin. Per què? Perquè heu parlat de la llei d'immigració, heu parlat de la llei d'immigració, i resulta que hi ha hagut enquestes tantes com vulguem; totes, al meu entendre, ja haurien pogut permetre fer una llei d'immigració, perquè totes posaven en relleu quins eren els problemes, quines eren les dificultats, sobretot, de caire social. Evidentment que el problema és la

decisió per saber quina és la llei que aprofitarà més als uns o aprofitarà als altres.

Dit això, i no tant amb les paraules més aviat conciliadores del Sr. cap de Govern que, de totes formes, ningú no pensí que això em condicionarà un retorn a un camí que vaig deixar amb tot coneixement...

(Se senten veus)

... no per res, no!

Accepto de totes formes l'estil i les paraules. Tots som homes i el cor, també algunes vegades, doncs, s'entendreix. Passaré una miqueta al que ha dit el Sr. cap de Govern per fer un salt, per al·lusions i perquè he quedat amb regust del que, *a després* el Sr. president del Grup Mixt diu, perquè havia adreçat, doncs, la meva exposició tant als Srs. del Govern de principi com amb als Srs. de l'oposició... de la majoria -perdó- en tant que oposició, tot va bé i encara tot segueix bé. Què és pot fer o què és vol fer? Penso que cadascú l'ha de jutjar. No seré plantejador de coses per convèncer. Les persones que ens escolten, els qui llegiran el que hem pogut dir, tothom, doncs, actuarà segons la seva consciència.

Dos... Tres petits encaixos. El primer és d'una opinió, si és que és... *A després*, parlant de la joventut, només voldria dir que -i això ho dic amb consciència- el nostre exemple cursiu: caldrà seriosament cercar noves pràctiques psicopedagògiques, perquè em sembla que la nostra manera de fer no crearà aquests homes idíl·lics que avui s'han dit que sortirien de la nostra forma de fer.

Una opinió és que també, aquest Govern, sap posar la sal que cal i quan cal. Això ho dic, és una espècie de reflexió política, ho dic, ja ho ha entès ben bé, per aquell augment del funcionariat que l'any passat es va castrar; aquest any, doncs, és *benevolent*, però és la sal del poble.

I l'altra -això és un convenciment, també, de tipus polític- i contant una miqueta, el Sr. cap de Govern, doncs, ha dit de la realitat econòmica, però, sobretot, el Sr. president del Grup Lliberal hi ha tornat ha posar una èmfasi mòrbida. Segurament que les caixes que ell pot controlar, doncs, arriben a tenir... primerament hi ha anys bons i anys dolent. L'any 94, per exemple, pel sector econòmic andorrà va ser molt bo -parlo per l'hosteleria-, aquest any l'hivern va ser molt bo, la primavera no ho és tant. Però em refereixo en allò que aquell dia li vaig haver de dir pensant que, ell el tabac no sé si el plantaria per les fulles o per l'arrel, si en tenia a l'assecador o no en tenia, però el que sí que dic -ja dic que és una asserció política- i parlo essencialment -ja ho ha entès - pel sector agrícola, i en aquest cas el tabaquer, a nivell de la producció del tabac i de les

entrades a nivell, dels calaixos de cada casa ha estat un any catastròfic.

I dit això ho he dit tot, i ja no intervenc més. Gràcies.

El M. I. Sr. Síndic General:

També pel Grup Mixt, té la paraula el Sr. Vicenç Mateu.

El M. I. Sr. Vicenç Mateu:

Gràcies Sr. síndic.

També, breument. Bé Sr. cap de Govern si nosaltres parlem de... nosaltres, i pràcticament tota l'oposició s'ha entretingut a analitzar quant espai dedicava vostè a cada tema. És per demostrar el que ja li hem dit: que entenem que vostè s'ha plantejat aquesta compareixença més com un tràmit que no com una oportunitat, per discutir realment el que són línies d'orientació política -que estem d'acord amb vostè. És el que el ciutadà vol sentir, i vol que treballem tots pegats per a Andorra.

Evidentment, el que és important no és la quantitat sinó el que s'hi diu. I el que s'hi diu, crec que hi ha hagut exemples aquí, que s'han citat en diferents àmbits, que encara que sigui en 3 línies, tampoc s'hi diu gran cosa de concret.

Que vostè dediqui més o menys espai en una tema, és qüestió de prioritat. Vostè mateix abans ha parlat de prioritats, i d'això ens queixem. Què vostès no tenen unes prioritats clarament definides i, aleshores, van presentant allò, doncs, que es va fent, allò que tenen fet a cada moment, doncs, ho van posant damunt de la taula. Un argument d'això que li estic dient ara és , per exemple, el fet que el mateix president del Grup Parlamentari Lliberal, hagi citat com una prioritat, a la qual vostè no hi havia fet referència -la creació del Tribunal de Comptes que nosaltres també pensem que seria un tema prou interessant.

Que vostès planifiquen, que tenen molts estudis, que hi ha el PANES... O sigui el problema no és un problema d'estudis. D'estudis sempre n'hi ha hagut molts, des que més o menys, en el meu cas individual, doncs, jo estic en política, n'he vist moltíssims d'estudis i estic segur que tothom sap el que s'ha de fer. El problema és després: començar-ho a fer. No cal de vegades que anem a buscar grans experts que ens acaben dient el que qualsevol persona, doncs, en el bar de la plaça, ja sap que s'ha de fer. El que cal és fer-ho de veritat.

Això és del que ens queixem: que vostès, que tenen una majoria, una estabilitat, que tindrien tot, doncs,

no ho fan. No ho fan, diuen que sí que ho faran, però anem veient que continuen sense fer-ho.

Jo voldria tornar a cridar l'atenció en relació al moment d'eufòria econòmica que estem vivint. Evidentment que no l'hem de menysprear pas, i és millor que estiguem en una bona època econòmica, que no en una època dolenta. Però hauríem, també, de saber aprofitar aquesta bona època per posar les bases perquè el creixement futur sigui un creixement possible, un creixement sostenible. Vostè ha insistit molt en què el nou turista vol un entorn de qualitat, vol un entorn preservat... Jo crec que hi ha una sèrie de lleis que si no les fem immediatament, estem perdent molt el temps i, potser, estem fent, fins i tot, ja massa tard. El turista, el que no voldrà és ciment per tot arreu, el que no voldrà és una construcció totalment desordenada, penso jo. Comparteixo que potser s'haurien de revisar les ordinacions de construcció a nivell de tot el país, i penso que aquest és un tema urgent. Un tema urgent perquè sinó crec que farem tard.

Pel que fa a si vostès compleixen el 30% del programa. Escolti, no sé si compleixen el 30... potser sí que en compleixen més. No entraré en aquest debat. Sí que fan més del que van dir. Algunes de les coses, precisament, que vostès, astutament, no van dir que farien, doncs, finalment acabaran per fer-les, com per exemple, posar impostos.

Gràcies.

El M. I. Sr. Síndic General:

També pel Grup Mixt, té la paraula el Sr. Jaume Bartumeu.

El M. I. Sr. Jaume Bartumeu:

Sí, gràcies Sr. síndic.

És per contestar al Sr. cap de Govern en 2 aspectes i, únicament en 2: l'un és la persistència en les opinions, i l'altre és la qüestió de la Carta social.

Pel que fa a la persistència en les opinions, que ell amablement m'ha retornat... Miri, hi ha coses que jo no fa 4 anys que dic el mateix, n'hi ha que fa molts més anys que dic el mateix, per exemple: des de l'any 77 estava dient, amb molta altra gent, i havia escrit i firmat, que Andorra necessitava una Constitució, i em vaig passar 15 anys dient-ho, i no vaig canviar d'opinió.

El problema és que quadren els discursos amb les accions polítiques. I és d'això que jo li havia parlat abans, i vostè ja m'havia entès. Ha fet un bon efecte oratori, però, jo retorno el compliment. Ja li ha dit el Sr. Vicenç Mateu el que pensem des del banc de

l'oposició pel que fa al compliment dels programes electorals. Nosaltres, de moment, en aquesta sala no hem fet res que s'aparti del compromís que vam tenir amb els electors.

Pel que fa a la Carta Social, dos coses.

Primera: jo crec que ja pot donar instruccions perquè facin més fotocòpies d'aquest informe, que ha dit que enviaria al Grup Lliberal, perquè aquesta tarda mateix, en aplicació de l'article 5 del Reglament, entrarem una carta al Sr. síndic, perquè li demani que ens faci arribar a nosaltres aquest informe.

En segon lloc, pel que fa al debat de la Carta Social, que els companys de l'Agrupament Nacional Democràtic han hagut de parlar... Miri, ja és dir l'haver de dir, aquí, que fa 2 mesos que el president de la delegació andorrana al Consell d'Europa, el company Enric Palmitjavila, està fent veritables contorsions de gimnasta per intentar emmordassar als consellers de l'Agrupament Nacional Democràtic i de Nova Democràcia, per tal que donéssim el compromís si es fa aquesta debat -que fa 2 mesos que hauríem d'haver fet- sobre el 50è aniversari del Consell d'Europa, no parlarem de la Carta Social, és a dir, no parlarem de res. Bé, doncs, ja farem aquest altre debat, que demanaran els de l'Agrupament Nacional Democràtic i així, potser, la ciutadania es podrà enterar del que pensem els uns i els altres sobre la Carta Social.

Gràcies.

El M. I. Sr. Síndic General:

Per l'Agrupament Nacional Democràtic, té la paraula el Sr. Josep Dallerès.

El M. I. Sr. Josep Dallerès:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, el primer punt és sobre la crítica, el balanç o prioritats. Recullo que ha mencionat el balanç, no ha mencionat les prioritats. És cert que, en tot cas, és el cap de Govern que decideix. Parlava dins de la meua intervenció d'un petit balanç. Vist que vostè va plantejar, a l'inici de la seva intervenció, que estàvem a meitat de la legislatura i, sobretot, l'èmfasi portava més aviat sobre les prioritats: vostè no n'ha parlat. En la meua intervenció hi havia els dos elements, no únicament el balanç sinó les prioritats, els projectes.

Referent a les línies, només he mencionat, pel que a mi em toca, les línies corresponents al títol II, i acte seguit he fet menció dels temes tractats. I he fet en aquest sentit, doncs, dues mencions: una era més aviat una crítica i l'altra era, no dic un afalac, però sí

que li faig confiança, però també, hi ha un advertiment, és a dir, que si no hi ha un plantejament clar del Govern sobre aquest tema, doncs, plantejarem el debat al Consell. Em sembla que és a dins de l'ordre de les coses. A més a més, si tenim en compte que vostè mateix, en aquesta sala, va dir que estava disposat a firmar la Carta Social. Llavors, com a mínim, saber exactament a què correspon aquesta demora. Però no va més lluny d'això i, en tot cas, esperem el mes de setembre per tornar a posar el tema a sobre la taula.

Hi ha un segon tema que és el tema dels comuns i del Govern, que també n'ha fet menció. Primer recalcar que, efectivament, hi ha unes quantitats d'inversió, però no tots els diners que gestionen els comuns... arriben des de les fons de l'Estat, del Govern. També hi ha la part que recullen fiscalment els propis comuns, que això no se'n fa menció, generalment. En alguns és més, i en altres menys.

Referent al Tribunal Constitucional, jo crec que està fent la feina que li toca fer, i no perquè hi hagi una sentència cap a un costat o cap a l'altre, doncs, s'ha de modificar una mica el posicionament o el plantejament. Aquí també fóra interessant de recollir el que diu al respecte al debat d'investidura del 94, i les últimes declaracions que han sortit a la Premsa, que no estan ben bé en consonància.

Referent als rebuts rosa... No n'he parlat jo dels rebuts rosa. Els rebuts rosa sobre el tema d'immigració no sóc jo que n'he parlat. To i que, ja que ha sortit el tema, és preocupant: sí que, com a mínim, sembla que si hi ha uns rebuts és que hi ha un control i, en aquest sentit, és millor que el descontrol que hi va haver a finals dels anys 80. En aquell moment ho teníem tots plegats molt fàcil, perquè donàvem la culpa als delegats permanents i, és cert que el Govern que va entrar al 90, 91, 92 va tenir moltes dificultats per regular aquell tema. Demanaria que es tingués en compte el que va passar en aquells moments. Suposo que la deriva no va pel mateix costat vist que hi ha uns rebuts, doncs, el control hi és, però estem al marge de la legalitat per no dir a dins de la il·legalitat. És a dir, que amb un sistema de quotes o no, jo crec que mentre no hi hagi una altra cosa, el que s'hauria de fer, en tot cas, és plantejar les quotes al Consell, a l'espera que hi hagi un element nou.

Hi ha un tema que és el recurrent: el de l'endeutament. Aquí, també, només heu agafat una part del que he dit. Tot això que m'ha dit que les xifres... sí estic d'acord, només s'ha deixat de dir que hi havia uns plurianuals que estaven endegats del Govern anterior, que es van haver de continuar pagant els anys venidors, i que representen el que representen. No crec que a vostè li hagués agradat

que quan va arribar al Govern tingués la gran part del pressupost bloquejada per contractes passats per l'anterior Govern. No s'hi ha trobat. Hi ha aquest element, és un; hi ha un segon element que és els interessos bancaris que s'estaven pagant llavors, i que no es paguen avui, que també és un altre element. Efectivament, tampoc crec que sigui el moment de debatre-ho, ja se n'ha parlat moltes vegades, i tampoc canviarem les coses respecte a això.

Referent al Pla de salut, m'hagués agradat que dins de la contesta fes menció de la llei sobre confidencialitat de dades, a la que he fet referència i de la que no n'ha parlat. Realment crec que és un tema preocupant. Vostè la va mencionar l'any passat, és a dir que suposo que és una cosa que tenen en cartera. El que és preocupant és que ens anuncia, ahir, doncs, que hi ha un sistema que està funcionant. Jo demano: en base a quina legalitat? I aquí sí que crec que m'hagués agradat que hi hagués hagut una contesta en el tema.

Per acabar, només li diré que el to del debat, per part nostra, em sembla que sempre ha estat globalment el d'avui. Això no vol dir que algun dia les coses s'acalorin.

I referent a un tema que ha plantejat, a l'inici, sobre si el creiem o no el creiem, jo li puc assegurar, que quan l'any passat va plantejar, aquí, en aquesta Cambra, un debat similar al d'avui, la necessitat de parlar d'una sola veu fora, ens el vam creure, i és per això que vam plantejar la possibilitat de la creació de la Comissió d'Exterior. O sinó no ho haguéssim fet. Tot i que no ha funcionat aquesta Comissió, també, el dia que en aquesta mateixa Cambra vam dir que marxàvem de la Comissió, també vam dir que estàvem disposats a continuar treballant dins de la Comissió d'Exteriors, i que estàvem disposats, si realment l'actitud del Govern canviava, de ser, de col·laborar, i de participar, d'anar a parlar amb una sola veu, però perquè això sigui possible, hem d'estar al corrent i no sempre ha estat així. Ahir ens en va donar la prova en referència als documents de l'OMC. Jo demanaria que es comencés realment, doncs, per informar correctament a tothom. No únicament als d'un costat de la Cambra, sinó a tothom. A partir d'aquí em sembla que és molt fàcil, però començar per aquí.

Gràcies Sr. síndic.

El M. I. Sr. Síndic General:

Pel Grup Lliberal...

Sr. cap de Govern, vol tornar a intervenir? Té la paraula.

El M. I. Sr. Cap de Govern:

Si puc, sí.

Gràcies Sr. síndic.

Les preguntes que m'ha fet el Sr. Josep Dallerès, és veritat que m'he oblidat de contestar-li referent a la legalitat actual sobre dades i confidencialitat. Hi ha un decret del propi Consell General, abans de l'executiu, de l'any 79, que és el que de moment és llei en aquest tema, i és el que s'ha de seguir, i és obligatori de seguir. És evident, i no cal que li digui, vostè ho sap tant com jo, que l'evolució de la tecnologia ens posa en una situació, absolutament diferent, a la de l'any 79 i, per tant, s'ha d'actuar. Puc dir-li que la llei està en treball, està en el nostre calendari de prioritats, del Ministeri de la Presidència, amb tots els ministeris treballant-hi, i és imprescindible. És imprescindible perquè és així. En alguns països se'n surten difícilment de controlar les immenses facilitats informàtiques. Però en temes que vostè ha citat, de salut especialment, i de salut en un país tan petit com Andorra -com som nosaltres-, hi som especialment sensibles. Tenim l'obligació de ser eficaços, però l'eficàcia no ens pot portar a lesionar, en cap moment, els drets de les persones i els drets a la intimitat que, precisament, a Andorra -com vostè sap- en el Codi penal estan més protegits que en la major part dels països del nostre entorn europeu.

Pel que fa, només breument, a la Comissió d'Exterior, em sembla, gosaria dir que vostè estarà d'acord amb mi, que la culpa que no funcionés no és 100% del Grup Lliberal i del Govern. Suposo que quan hi ha un divorci hi ha una mica de part de culpa de cada part. No li faré dir, perquè no em correspon de demanar-li això aquí, ni vull forçar-li a dir el que no pensa, però jo penso que -suposo, jo no hi era a la Comissió- pel que he anat sabent del propi ministre, tothom pot portar una mica d'aquesta culpa, tothom, fins i tot potser l'AND però no massa. En canvi, la voluntat manifestada per vostès de continuar donant una oportunitat, la penúltima, doncs, li agraeixo. Ja li vaig dir en el seu moment, és la que hem d'intentar aprofitar. El ministre està més disposat que ningú a fer-ho, i ho farà, i el Govern també.

Les dades que hem de compartir amb el Grup Parlamentari Lliberal, em sembla que és lògic que en una primera fase tinguem un debat nosaltres, sobre documents que nosaltres hem demanat. Tots els grups parlamentaris tenen possibilitat de tenir documents per la via que el Sr. Bartumeu ha anunciat, però penso, també, que és lògic que puguem compartir-ho primer amb els que ens donen suport polític, i fer-ho conjuntament, i donar tot l'accés d'aquesta documentació. Una altra cosa que

també s'hauria de dir és que, de la mateixa manera que el Grup Parlamentari Lliberal pren iniciatives, sàpiguen, i em sembla que ho saben, que el Grup Parlamentari Lliberal també està disposat, junt amb el Govern, a acceptar iniciatives que puguin ser acceptades. A vegades no complauen, o no van amb la nostra línia política, i no poden ser acceptades, però no n'hi ha tantes d'iniciatives parlamentàries des de l'oposició com perquè puguem dir que el Grup Lliberal les bloqueja. Serien benvingudes iniciatives parlamentàries legislatives com a proposicions de llei, amb les quals no hi hem treballat nosaltres encara, i que vostès pensessin que són més prioritàries, no s'ha d'excloure res. Jo crec que val la pena intentar-ho, i en el moment que s'intenti no es malbarataran esforços. Encara que els esforços no arribin al 100% del que es vulgui plantejar, una bona part quedarà per a la redacció de lleis futures. I això ha passat. Ha passat en casos concrets en els quals, a les comissions legislatives presidides per lliberals o per membres de l'oposició s'ha anat endavant.

De moment em sembla que és tot el que volia dir, i si em permeten només confirmar el que he dit, agrair el clima de sana confrontació política d'aquest debat, en els termes que crec que hauran de ser, sempre, d'aquesta sala. Moltes gràcies.

El M. I. Sr. Síndic General:

Altres intervencions per part dels grups parlamentaris.

Sí, Sr. Josep Dallerès, per l'Agrupament Nacional Democràtic, teniu la paraula.

El M. I. Sr. Josep Dallerès:

És únicament una precisió referent a la Comissió d'Exteriors... ho repeteixo perquè ho vaig dir en aquesta sala. Vam fer una diferència entre l'actitud que va tenir el Grup Parlamentari Lliberal, i l'actitud que va tenir el Govern. I em sembla que és bo que es recalqui, perquè, en aquest sentit, l'actitud que va tenir el Grup Parlamentari Lliberal, en certs moments, va ser força positiva a dintre de la Comissió. Després també entenc que hi hagi coses que no es diguin.

Quant a iniciatives compartides o disposats a plantejar, li he plantejat avui amb la meua intervenció. Entenc que no són transcendents; crec que alguna sí que ho pot ser, però li hem ofertat des de l'Agrupament Nacional Democràtic la disponibilitat a col·laborar en 2 temes concrets dels que vostè va fer menció.

Gràcies.

El M. I. Sr. Síndic General:

Alguna altra intervenció?

Bé, doncs dono el debat per acabat.

Correspon suspendre la sessió per tal que els grups parlamentaris puguin presentar propostes de resolució.

Sí, Sr. Dallerès, teniu la paraula.

El M. I. Sr. Josep Dallerès:

Només per dir que, per part nostra, Sr. síndic, no presentarem cap resolució. L'únic tema que, en tot cas, haguéssim pogut presentar és el tema que està a l'espera pel debat del setembre.

El M. I. Sr. Síndic General:

És el cas de tots els altres grups parlamentaris?

Sí, Sr. Vicenç Mateu.

El M. I. Sr. Vicenç Mateu:

Gràcies Sr. síndic.

Nosaltres tampoc presentarem cap resolució.

El M. I. Sr. Síndic General:

Per part del Grup Lliberal? Tampoc.

Sí, Sr. Simó Duró.

El M. I. Sr. Simó Duró:

Gràcies, Sr. síndic.

Per la meva part tampoc.

El M. I. Sr. Síndic General:

Bé, doncs, entenc que cap Grup Parlamentari presentarà propostes de resolució i, per tant, renunciïn a presentar-les... doncs, s'aixeca la sessió. Gràcies.

(Són les 13.10 h)

Diari de Sessions del Consell General

Dipòsit legal: And. 275/94
ISSN 1024-9052

Preu de l'exemplar: 200 PTA
Subscripcions: Tel. 821234